

KUOPION KAUPUNKISEUTU

KUOPION KAUPUNKISEUDUN MAL- SOPIMUKSEN SEURANTA- AINEISTO 2024-2035

Käsittely:

Kuopion seudun liikennejärjestelmätyöryhmä 20.5.2026

Kuopion seudun MAL-sopimuksen yhteistyöryhmä 29.5.2026

Kuopion seudun MALPE-ohjaus- ja seurantaryhmä 10.6.2026

**Kuopion seudun MAL-sopimuksen seurantakokous
15.6.2026**

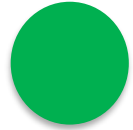

ESITYKSEN PÄÄOSAT

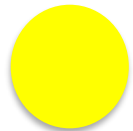
MAL-sopimuksen 2024 -2027 toimenpiteiden etenemisen arviointi

1. Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen
2. Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
3. Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö
4. Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

MAL-SOPIMUKSEN TOIMENPITEIDEN ETENEMISEN ARVIOINTI

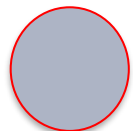
Sopimuskohta on edistynyt *hyvin ja suunnitellusti*

Toimenpide on edistynyt *kohtalaisesti /vaatii huomiota*

Toimenpide *ei ole* edistynyt

Sopimuskohta *ei ole vielä* ajankohtainen. Valmistelu ja toteutus myöhemmin

Seurantareportin toimenpiteiden etenemistä arvioidaan liikennevaloilla ja sanallisilla kuvauksilla. Niiden ohella esitellään indikaattoreita ja graafeja. Laajempi arviointi tavoitteiden saavuttamisesta tehdään sopimuskauden loppuvaiheessa vuonna 2027. Seudullista arviointia tukee kahden vuoden välein toteutettava valtion oma MAL-sopimuksia koskeva arviointi (2025 kevät ja 2027).

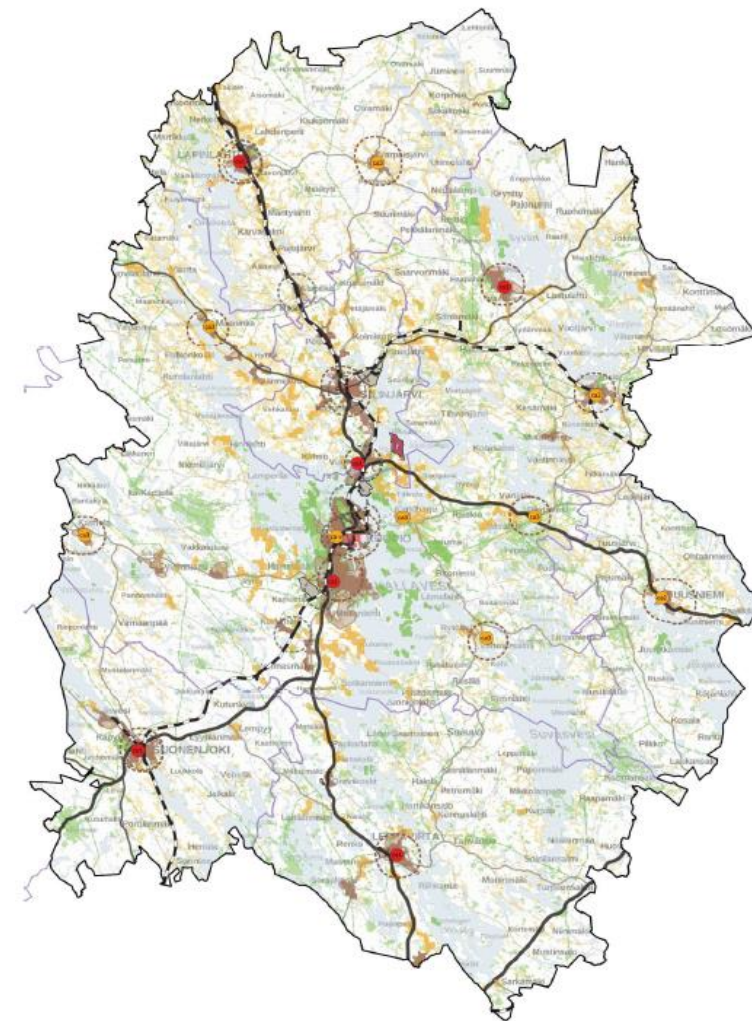
1. SEUDULLISEN SUUNNITTELUN JA TIETOPOHJAN KEHITTÄMINEN

TAVOITETILA 2035 +

Yhteensovittava, vuorovaikutteinen, sekä eri väestöryhmien ja elinkeinoelämän tarpeet huomioonottava maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän suunnittelu on mahdollistanut kehityksen, jolla Kuopion kaupunkiseudusta on tullut kestävä ja Suomen vetovoimaisimpia alueita.

- Kuopion seudun suunnittelu on perustunut kaupunkiseudun ja valtion yhteiseen näkemykseen seudun kilpailukyvyn ja seudulla sijaitsevien toimintojen kuten elinkeinoelämän, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden ja logististen solmukohtien roolista koko Suomelle.
- Päätökset on tehty perustuen yhteiseen tietopohjaan ja ymmärrykseen kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän kehittämistarpeista sekä niiden edellyttämistä toimenpiteistä pitkällä (10–15 vuotta) ja lyhyellä aikavälillä (neljä vuotta).
- Ajantasaiseen tietopohjaan, jatkuvaan seurantaan ja tulevaisuuden ennakkointiin perustuva suunnittelu on mahdollistanut nopean varautumisen hitaisiin ja äkillisiin sekä ennakoituihin ja ennakoimattomiin muutoksiin.

Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen

Toimenpide

1. Kunnat varmistavat, että seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma toteuttaa Euroopan laajuisia liikenneverkkoja (TEN-T) koskevan asetuksen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmaa (Sustainable urban mobility plan, SUMP) koskevat vaatimukset vuoden 2027 loppuun mennessä. Seutu on käynnistänyt erillisen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman laadinnan ja se valmistuu vuoden 2025 aikana.

Edistyminen

Kuopion seutu on laatinut oman seudullisen kestävän liikenteen suunnitelman (SUMP, Traficom rahoitus). Työ on valmistunut vuoden 2024 aikana ja työ vietiin seudun kuntien päätöksentekoon vuoden 2025 syksyllä/alkuvuodesta 2026 ja suunnitelma on hyväksytty kaikissa mukana olleissa kunnissa.

2. Seudun liikennejärjestelmäsuunnittelussa hyödynnetään Liikenne- ja viestintäviraston opasta alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien vaikutusten arvioinnista.

Opas valmistunut vuonna 2022 valmistuneen Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman jälkeen. Opas hyödynnetään täysimääräisesti seuraavan seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen yhteydessä. Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman aiesopimus vuosille 2027-2030 on valmistelussa.

3. Valtio ja kaupunkiseutu kehittävät yhteistyössä valtakunnallista MAL-sopimusten vaikuttavuuden ja rahoituksen seurantaa. Kehittämisessä huomioidaan TEN-T-asetuksen täytäntöönpanoasetus mm. tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle.

Ministeriöiden (valtior) Valtakunnallinen MAL-seurantatyö on käynnissä. Työn tarkoituksena on seurata miten MAL-sopimukset vaikuttavat MAL-tavoitteiden saavuttamisessa ja MAL-kaupunkiseutujen kehityksessä. Traficom tietö (5/20206) : TEN-T asetuksen mukaiset kestävän kaupunkiliikenteen indikaattorit olivat komissiossa päättämättä vielä 2025.

Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen

Toimenpide

4. Valtio toteuttaa valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen vuonna 2025. Seutu osallistuu tutkimukseen ja Kuopion kaupunki vastaa seutua koskevan osuuden rahoituksesta.

Edistyminen

Kuopion kaupunkiseutu (Kuopio yksin maksajana) on osallistunut henkilöliikennetutkimuksen 2025 hankintaan ja tutkimus on nyt käynnissä. Tutkimuksen ”kenttätyöosuus” on valmistunut ja käynnissä on analysointi- ja raportointiosuus. Tuloksia saadaan vuonna 2027. Kuopion seudun vastausprosentti on samaa tasoa muiden seutujen kanssa.

5. Kaupunkiseudun kunnat toteuttavat seudullisen karttapalvelun, mikä mahdollistaa yhteisen paikkatietoon pohjautuvan seuranta- ja julkaisualustan. Työssä huomioidaan valtakunnallinen RYHTI-järjestelmä.

Seudullinen karttapalvelu ei ole edistynyt. Kuopion kaupungissa, elinvoiman toimialan palveluissa, otetaan käyttöön uusi, useita nykyisiä järjestelmiä korvaava tietojärjestelmä vuosien 2026–2028 aikana. Kyseessä on laaja, modulaarinen ja integroitava maankäytön toiminnanohjauksen palvelukokonaisuus, joka digitalisoi ja tehostaa maankäytön prosesseja hyödyntäen paikkatietoalustaa. Ratkaisu mahdollistaa tiedon keskitetyn hallinnan, prosessien läpinäkyvyyden ja tehokkaan integraation kunnan muihin järjestelmiin sekä kansallisiin rekistereihin. Uuden tietojärjestelmän käyttöönoton myötä myös toteutetaan Ryhti-lainsäädännön edellyttämät muutokset Kuopion rakennetun ympäristön tiedonhallintaan. Muutos vaikuttaa osaltaan Kuopion kaupungin julkaisuprosesseihin, joista yksi näkökulma on karttapalvelut.

2. Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

TAVOITETILA 2035 +

Kuopion kaupunkiseudun liikennejärjestelmä on turvallinen ja toimiva, tukee saavutettavuutta seudulla, sekä houkuttelee kestävien liikennemuotojen käyttöön. Liikenteen päästöt ovat vähentyneet kansallisten tavoitteiden suuntaisesti. Eheällä ja tiiviillä maankäytöllä on tuettu kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä. Kestävien kulkutapojen osuus matkoista ja liikennesuoritteesta on kaupunkiseudulla kasvanut 45 prosentista 55 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä.

- Uudet asuin- ja työpaikka-alueet sijoittuvat pääasiassa keskusta-alueille sekä kävely-, pyöräily- tai joukkoliikennevyöhykkeille.
- Matkaketjut ovat toimivia.
- Tiivis ja toimiva kaupunkirakenne on vähentänyt liikkumistarvetta ja riippuvuutta henkilöautosta.
- Maaseudulla uusi asuminen keskittyy aktiivisiin kyliin.
- Eheä ja kestävä yhdyskuntarakenne tukee kriittisen infrastruktuurin (mm. vesihuolto, sähkö, tietoliikenneyhteydet) toimivuutta.
- Tietoliikenneinfrastruktuuri mahdollistaa mm. etätyöskentelyn ja yrittämisen kaupunkiseudulla.

Kuopion kaupunkiseudun työssäkäyntiliikenne 2023

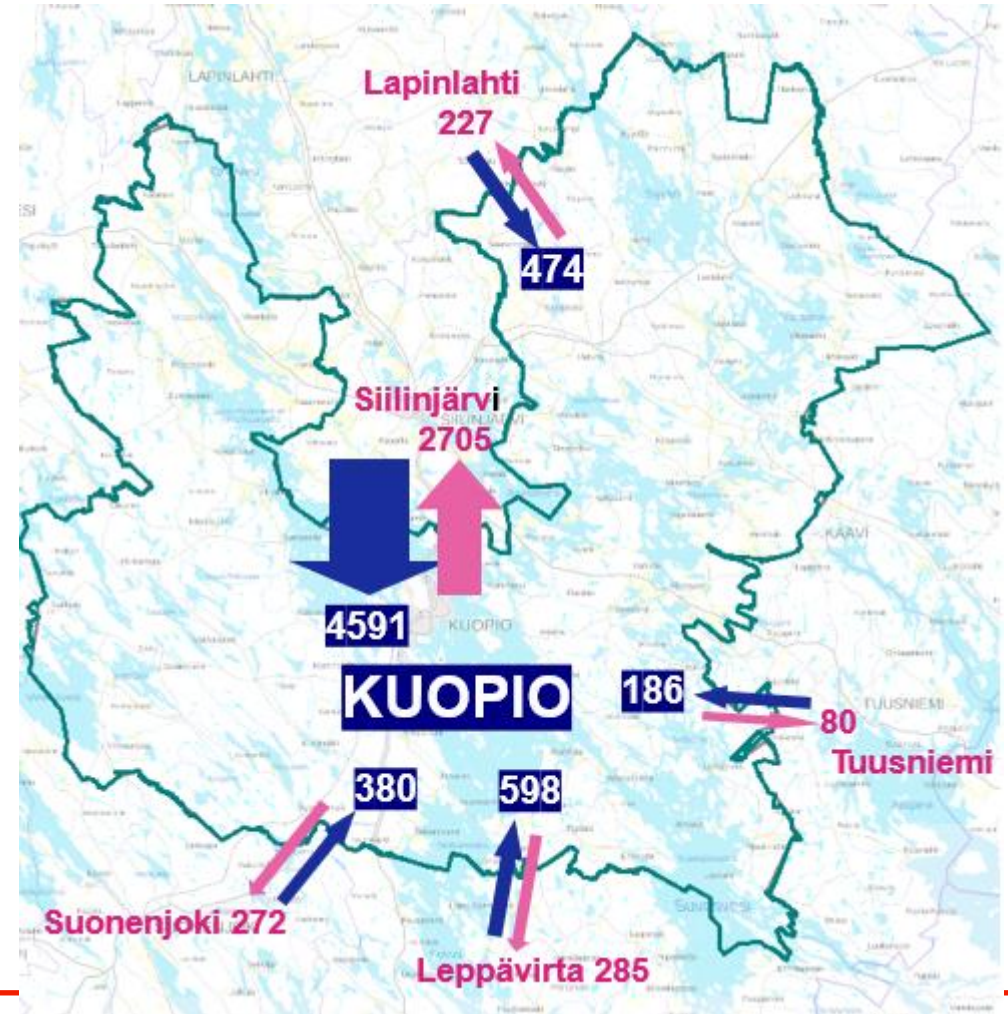
2023	Työpaikkaomavaraisuus, %
Kuopio	103,0
Lapinlahti	76,8
Leppävirta	80,4
Siilinjärvi	78,5
Suonenjoki	93,5
Tuusniemi	80,6

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä.

Pendelöinti Kuopion ja sen lähikuntien välillä 2023

Punainen= kuopiolaisen työpaikka lähikunnassa

Sininen= lähikuntalaisen työpaikka Kuopiossa

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

6. Seudullisesti toteutetaan uusi asemakaavoitus siten, että 80 % uuden asumisen kerrosalasta ja 60 % uudesta elinkeinorakentamisesta ohjataan keskuksiin, joukkoliikennevyöhykkeille tai vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle.

7. Kunnat ja Pohjois-Savon ELY- keskus kokoavat kaupunkiseutusuunnitelman, LJS2040:n, kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman, liikenneturvallisuuksuunnitelmien, joukkoliikennesuunnitelmien ja muiden tarkempien suunnitelmien pohjalta toimenpiteet ja laativat konkreettisen nelivuotiskauden liikenneympäristön parantamissuunnitelman (sis. tavoitetila liikenteen näkökulmasta) kaikkiin keskeisiin taajamiin. Suunnitelmaan sisällytetään liikenneympäristön kehittämistoimenpiteet kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteiden, liikenneturvallisuuden sekä esteettömyyden parantamiseksi. Suunnitelma mahdollistaa liikenneympäristön kehittämistoimenpiteiden sovittamisen muuhun taajamien infrastruktuurin kehittämiseen ja ELY-keskuksen tienpidon ohjelmointiin.

Edistyminen

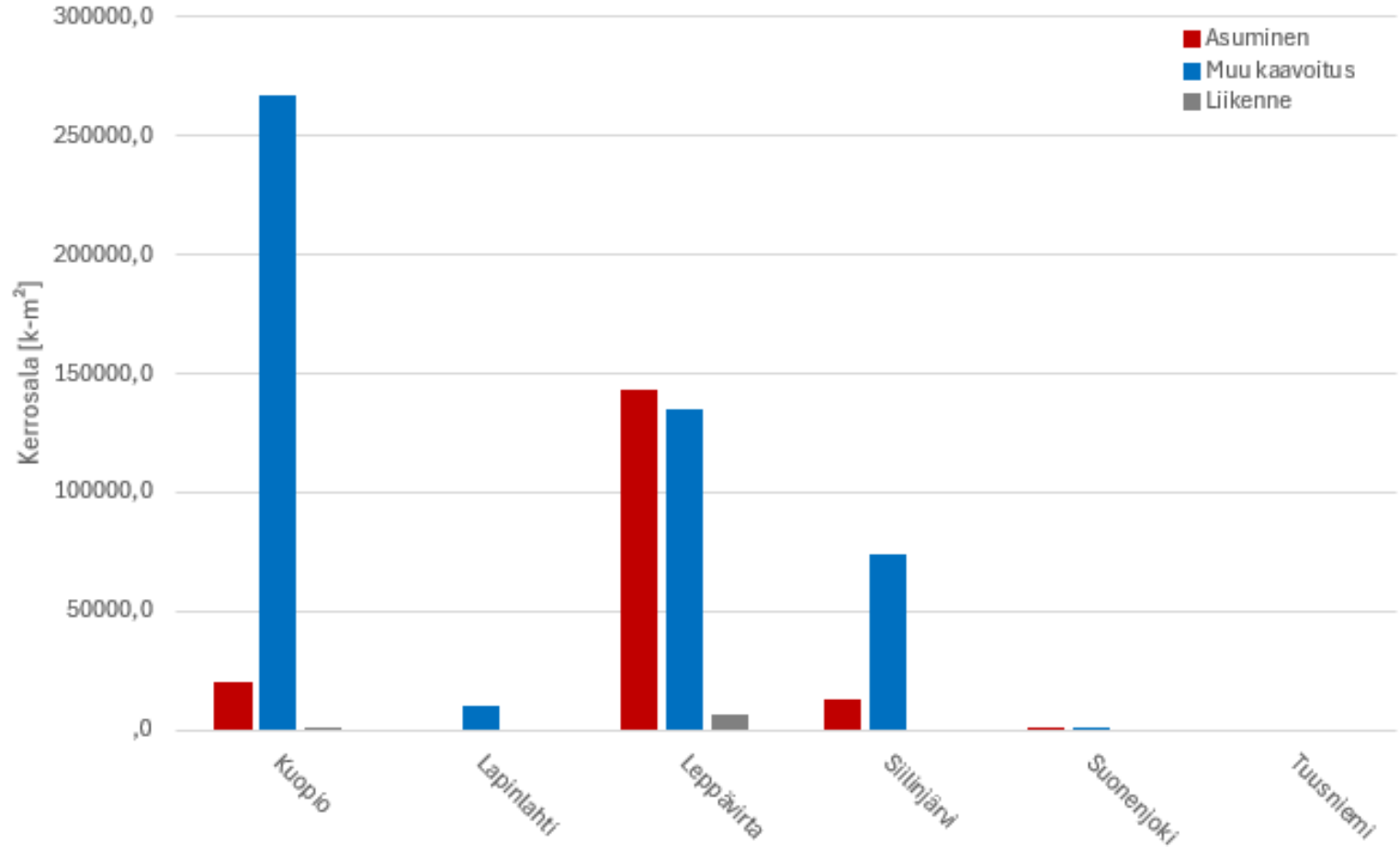

Asumisen kerrosala toteutumassa. Elinkeinorakenteen osalta uudet alueet laajentavat yhdyskuntarakennetta kaupungin kasvaessa koska tiettyjä toimintoja ei voida sijoittaa asumisen viereen ja vanhan rakenteen sisällä ei ole riittävästi alueita.

Suunnitelman laatiminen käynnistyi seudullisesti talvella 2025. Hanke sai Pohjois-Savon liitolta AIKO-rahoitusta. Suunnitelman loppuraportti toimenpideohjelmiseen valmistui vuoden 2025 lopulla. Toimenpideohjelma sisältää seudullisesti yhteensä 19 hanketta, joista 5 on suunnitteluhankkeita ja 14 tähtää toteutukseen. Hankkeista 10 sijoittuu Kuopioon (1 suunnitteluhanke) ja 6 Siilinjärvellä (4 suunnitteluhanketta). Lapinlahdella, Leppävirralla ja Suonenjoella on yksi hanke kussakin kunnassa. Tuusniemellä ei ole hanketta.

Kuopion seudun asemakaavahankkeet 01/24 – 06/26

Kuopio / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **98,41 ha**

- Suokatu 23
- Leväsentie ja Lumitie 7
- Tehdaskadun yritysalue
- Tehdaskadun yritysalue, B-osa
- Vuorikatu 21
- Golden Resort
- Keskuseurakuntatalo
- Haapaniementie 10 ja 16
- Uuden Minna Canthin koulun ympäristö
- Tahko Bungalows
- Nilsiäns linja-autoasema
- Tasavallankatu 19
- Saarikellon päiväkot
- Tahkon keskusta

Lapinlahti / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **3,40 ha**

- Porkkalan biokaasulaitoksen asemakaava

Leppävirta / Kaava-alueen pinta-ala yht. **161,47 ha**

- Kirkonkylän (Keskusta-alue) asemakaavan muutos ja laajennus, Pappilanpelto-Majurinpelto-Parkkiniemi
- VT5 Leppävuirran kohdan ja teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos

Siilinjärvi / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **54,08 ha**

- Taivallahti
- Siilinpää, Saharan palloiluhalli
- Vuorela
- Harjamäki 1
- Radantaus

Suonenjoki / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **0,62 ha**

- Korttelin 208 osaa koskeva asemakaavamuutos
- Kyöpelinpuiston osaa koskeva asemakaavan muutos
- Korttelin 502 osaa koskeva asemakaavan muutos

Tuusniemi / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **0 ha**

Lähde: liiteri.ymparisto.fi, Asemakaavojen seurantalomakkeet. Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Siilinjärvi, Suonenjoki ja Tuusniemi hyväksytyt asemakaavat (otos 1.1.2024–11.6.2026)

Asuminen: A-alueet.

Liikenne: L-alueita, joissa k-m² tietoa.

Muu kaavoitus: sisältää Kuopiossa Y-, K-, T-, Y-, R-alueita, Lapinlahdella T-alueita, Leppävirralla E-, K ja T-alueita, Siilinjärvellä E, K ja T-alueita, Suonenjoella E-alueita.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

8. Seudun kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla. Traficom toteuttaa valtionavustushaun ja myöntää rahoituksen.

Edistyminen

Traficom 5/2026: Kuopion seudulle myönnetty käpy avustuksia yht. 350 000 €.

Kuopio v. 2025 valtionavustusta haettiin neljälle (4) hankkeelle yhteensä 929,5 t€, mistä saatiin yhdelle hankkeelle 350 t€. Vuoden 2026 haussa hankkeita (1 kpl) yhteensä 233,5 t€ (ei vielä päätöksiä).

Siilinjärvi ei saanut v. 2025 valtionavustuksia, joita haettiin yhteensä 455 t€. Tänä vuonna 2026 haettu 335 t€ (ei vielä päätöksiä)

Suonenjoki hakenut 2025 avustusta 175 t€ Rautalammintien klv:n parantamiseen, on Käpy -kehittämissuunnitelman mukainen toimenpide. (Ei toteutunut/ saatu avustusta, mutta saatiin avustus Suomi liikkeelle ohjelmasta pieneen saarekehankkeeseen , jonka 52.000 € kustannusarvioon saatu 39 000 € avustus.)

Leppävirta Haettu vuoden 2025 haussa yhdelle hankkeelle yhteensä 286,5 t€, avustusta ei myönnetty. 2026 ei jätettyjä hakemuksia

Lapinlahti ja Tuusniemi eivät ole hakeneet

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

9. Valtio avustaa Kuopion seudun julkisen henkilöliikenteen palveluita vuosina 2024–2027 yhteensä 4.4 miljoonalla eurolla. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa tässä sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä. Kunnat tavoittelevat joukkoliikenteen palvelutason kehittämistä ja matkustajamäärien lisäämistä seuraaviin kokonaisuuksiin sisältyvillä kehittämistoimenpiteillä:

- Joukkoliikennepalveluiden turvallisuutta ja esteettömyyttä kehitetään mm. ottamalla käyttöön kuulutukset pysäkeillä ja busseissa, ottamalla busseissa käyttöön turvakameroita, turvanappeja ja kuljettajille turvaohjaamoja, nopeuttamalla liikennettä sekä kehittämällä häiriötiedottamista.
- Matkaketjuja parannetaan kehittämällä pyöräpysäköintiä pysäkeille, kehittämällä vaihtopysäkkejä ja lisäämällä vuorotarjontaa.
- Puhdasta kalustoa ja käyttövoimia edistetään siten, että paikallisliikenne on puhdasta vuoteen 2030 mennessä ja päästötöntä vuoteen 2035 mennessä.
- Selvitetään vyöhykejärjestelmän yksinkertaistaminen.

Edistyminen

Kalusto uusiutuu kilpailutusten myötä. Kaupunkiliikenteen kilpailutuksessa on vaadittu turvakamerat ja -ohjaamot sekä järjestelmät, jotka mahdollistavat matkustamokuulutukset. Uusi sopimus alkanut 1.6.2026, jolloin kalustoa uudistettu noin 30 auton osalta ja sähköbussien osuus kaupunkiliikenteen kalustosta kasvanut noin 20 prosentista vajaan 60 prosenttiin ja loppuosaa kaupunkiliikenteestä liikennöidään uusiutuvalla biodieselillä.

Esteettömyyttä ja matkaketjuja parannetaan pysäkeillä, kun pysäkkijärjestelyitä päivitetään vuosittain 150 000 € määrärahalla. Lisäksi vuosina 2025-26 Kuopion kaupunki rakentanut 1.6.2026 aloittaneiden runkolinjojen infrastruktuuri kohteita noin 2 miljoonalla eurolla. Pysäkeille on tullut uusia pyöräpysäköintimahdollisuuksia, 40 näyttöä ja kuulutusnappeja lisätään keskeisten alueiden pysäkeille. Vaihtopysäkkialueita on kehitetty mm. Matkakeskuksella Puijonkadulla sekä Savilahdessa Niiralankadun yhteydessä, mikä mahdollistaa entistä sujuvamman liittymisen kauko- ja seutuliikenteestä paikallisliikenteeseen. Joukkoliikennettä nopeutetaan kaistajärjestelyillä ja kehittämällä liikennevaloetuksia. Suonenjoella uudistettu kaksi pysäkkikatosta joista toisessa myös pyöräpysäköinti.

Vuorotarjontaa lisätty 1.6.2026 aloittaneiden runkolinjojen myötä noin 2 miljoonalla eurolla vuodessa.

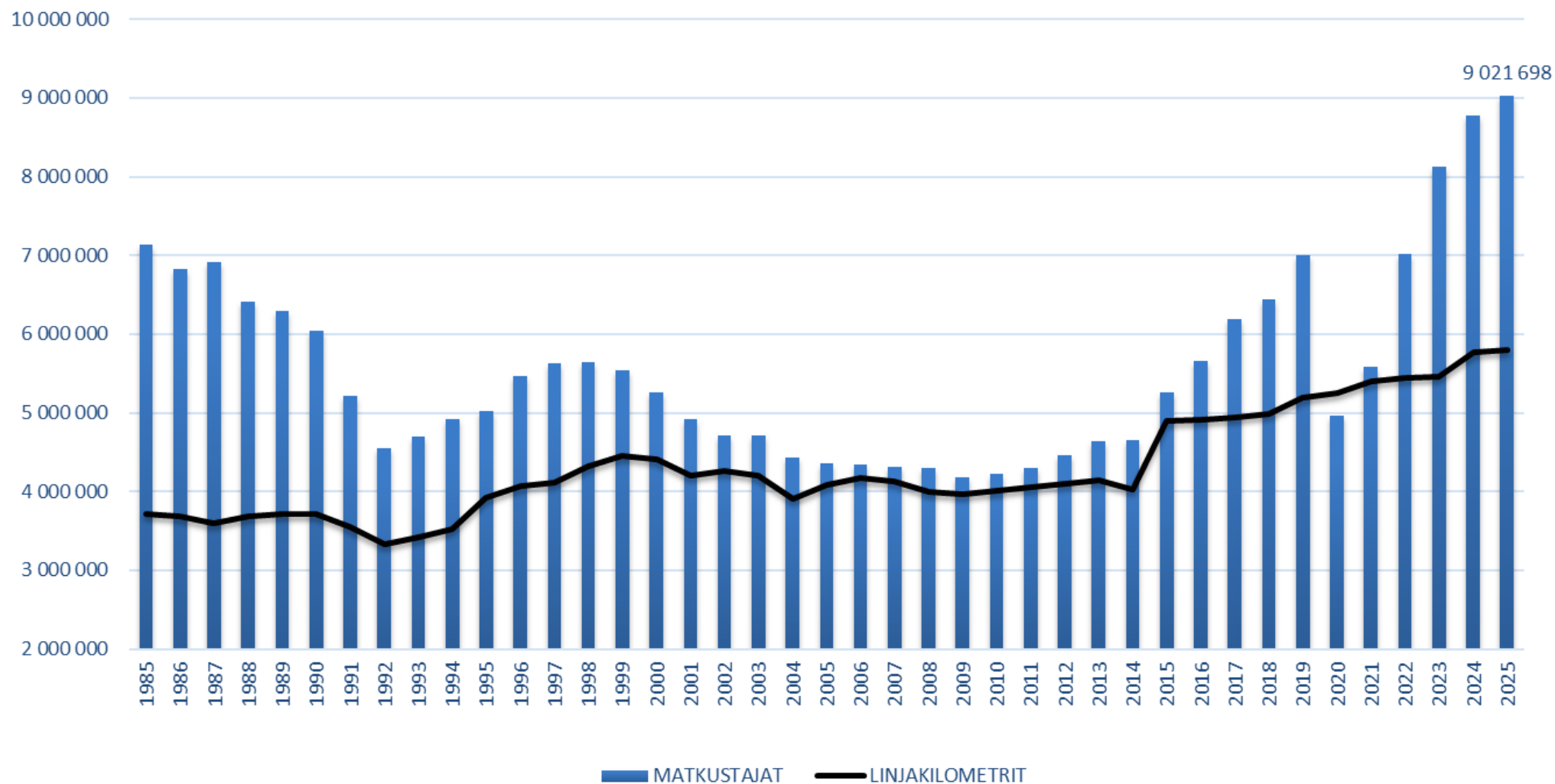

Vyöhykejärjestelmän yksinkertaistaminen on esillä joukkoliikenneohjelma 2035:ssä ja tulevien vuosien toimenpiteenä.

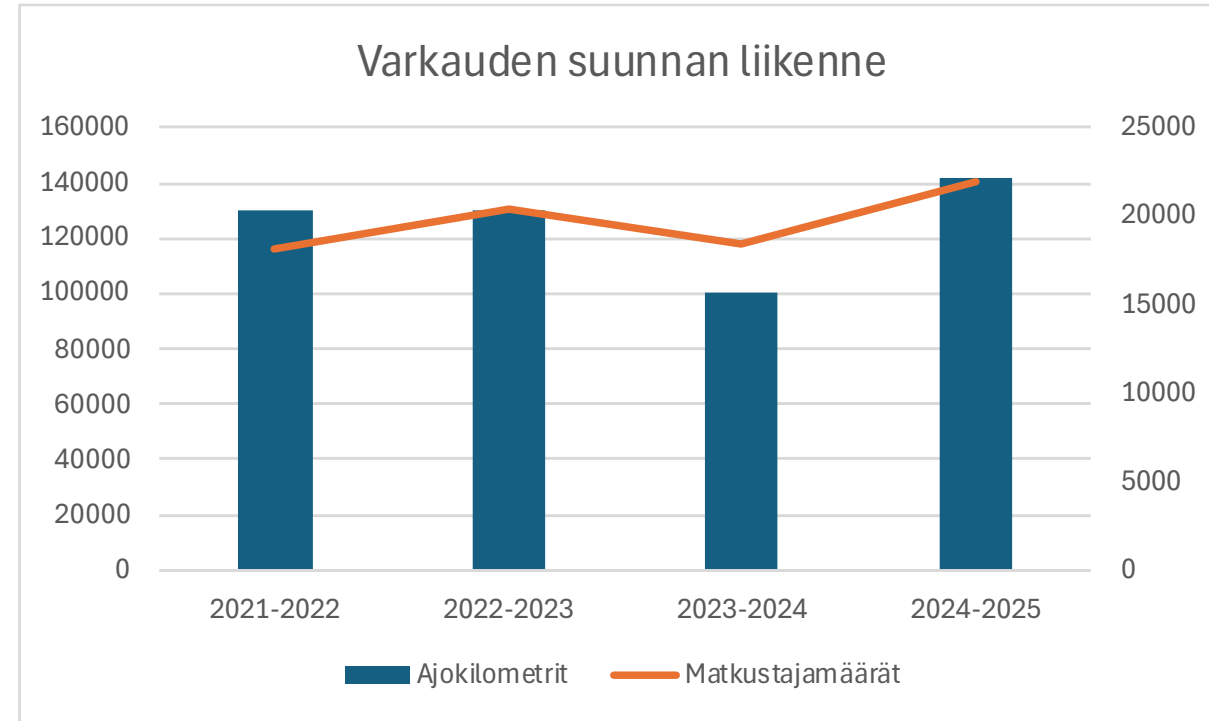
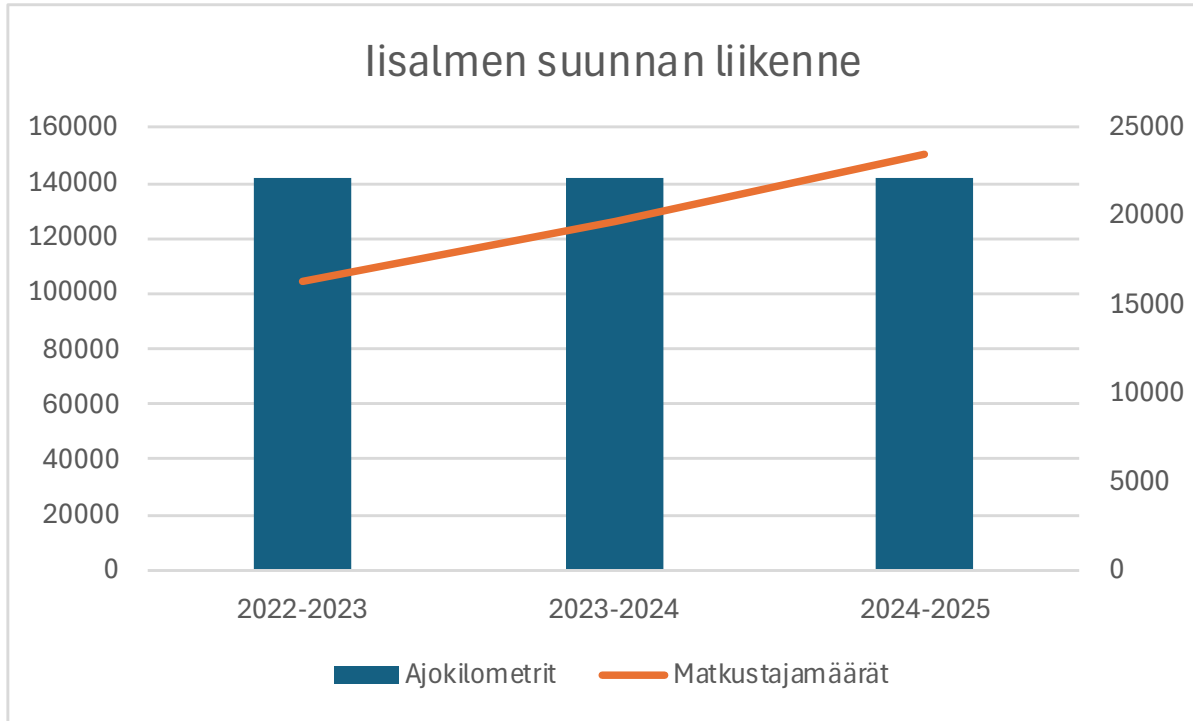

Vuoden 2025 myöntö 1,1 Me (päätös 06/2025), maksatusta ei ole vielä saatu. Valtion joukkoliikenneavustuksen vuoden 2026 valtionavustusta 1,1 miljoonaa euroa haettu 05/2026, ei vielä päätöstä.

Paikallisliikenteen matkustajamäärien ja vuorokilometrien kehitys 1985 - 2025

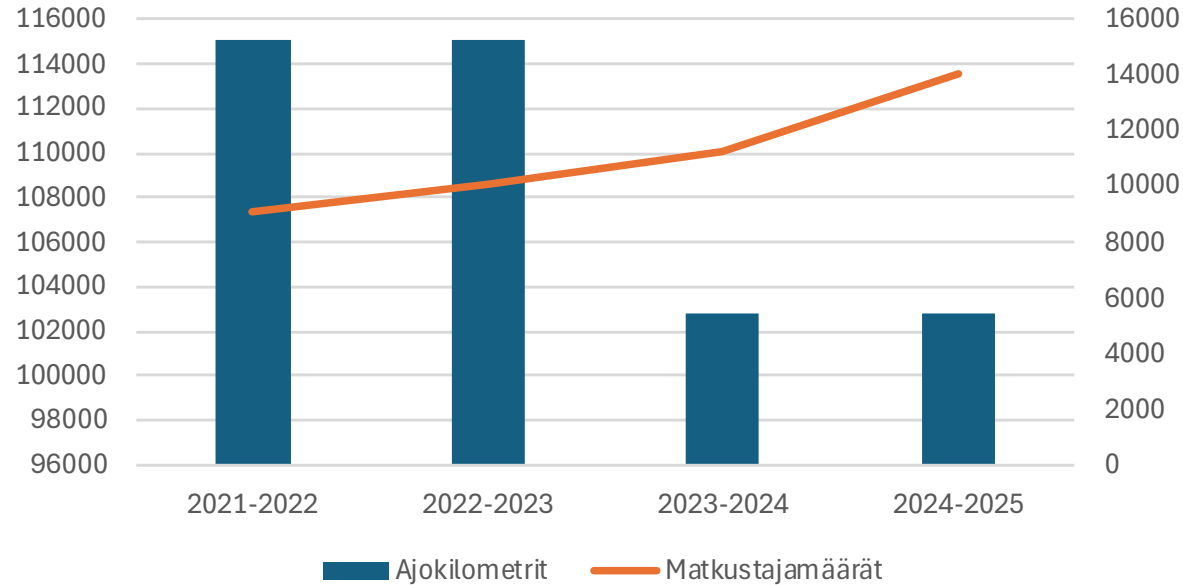

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – vt5

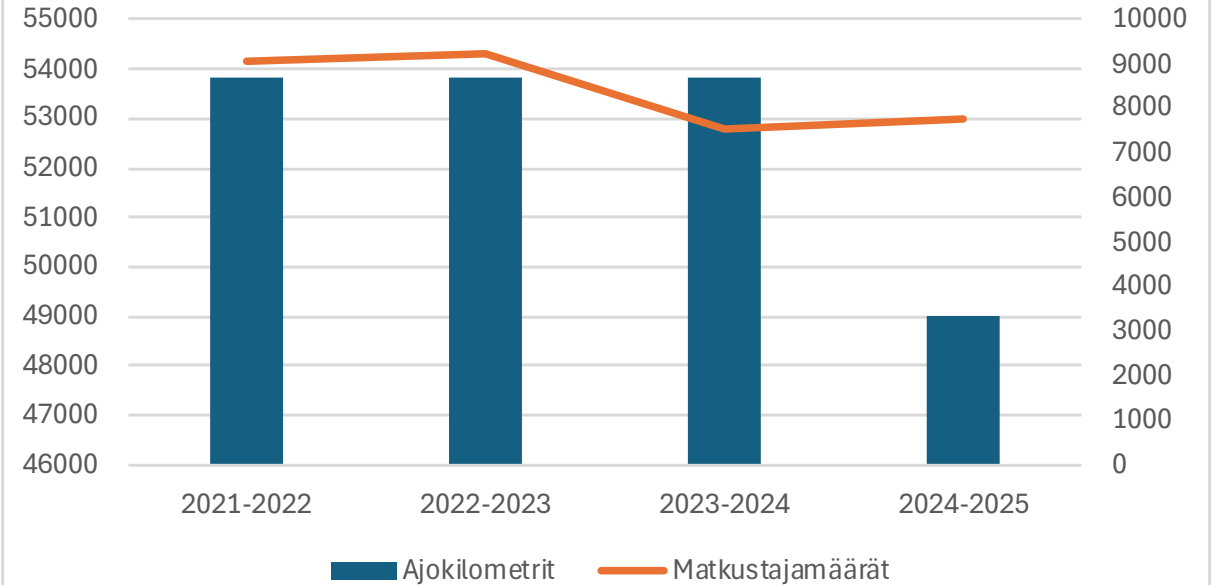

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – vtg

Suonenjoen suunnan liikenne

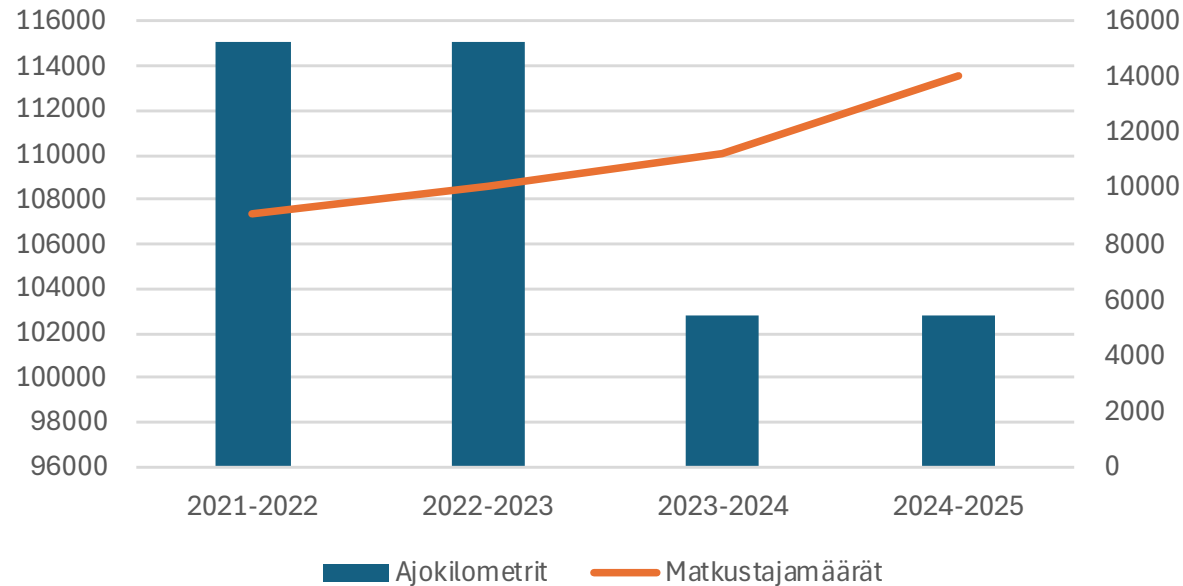

Joensuun suunnan liikenne

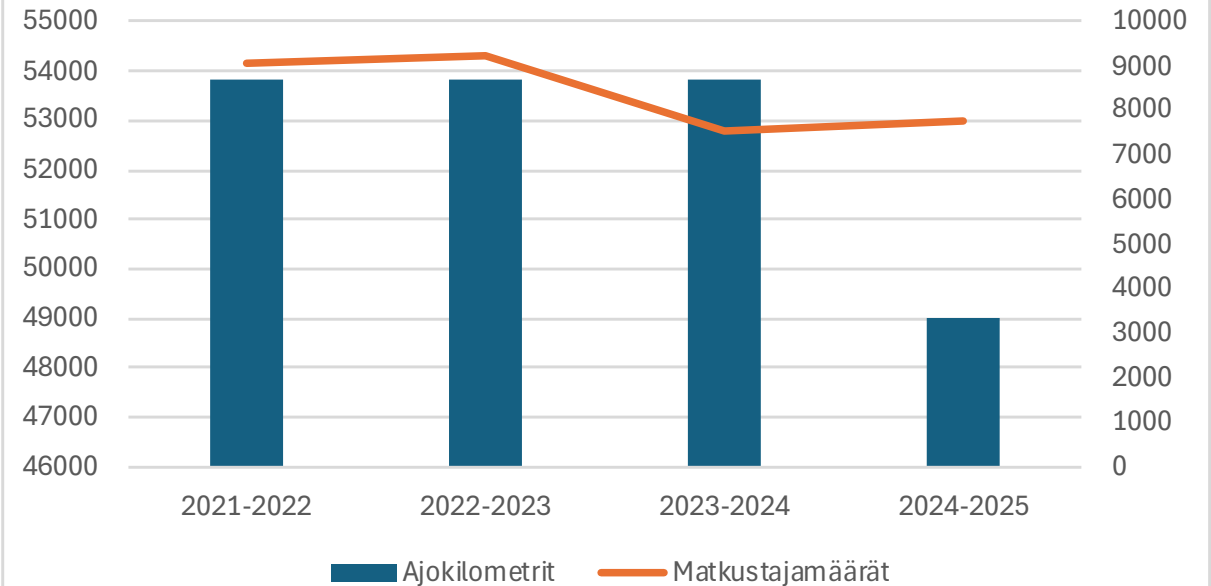

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – vtg

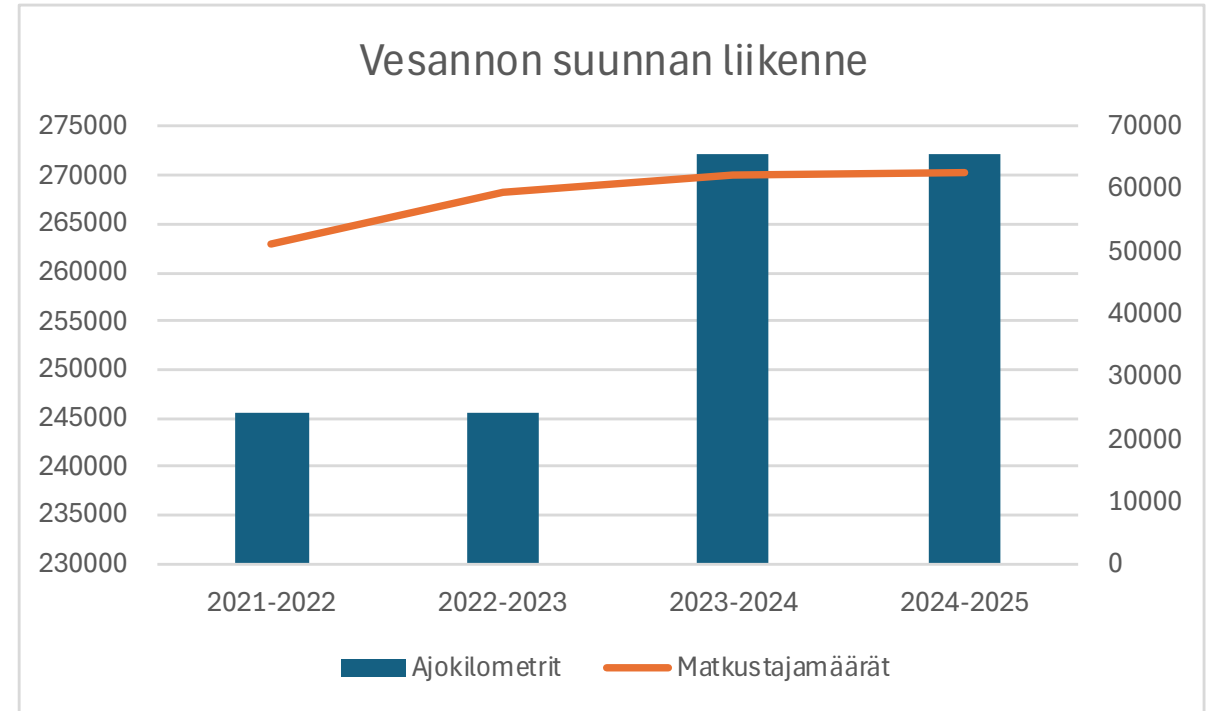
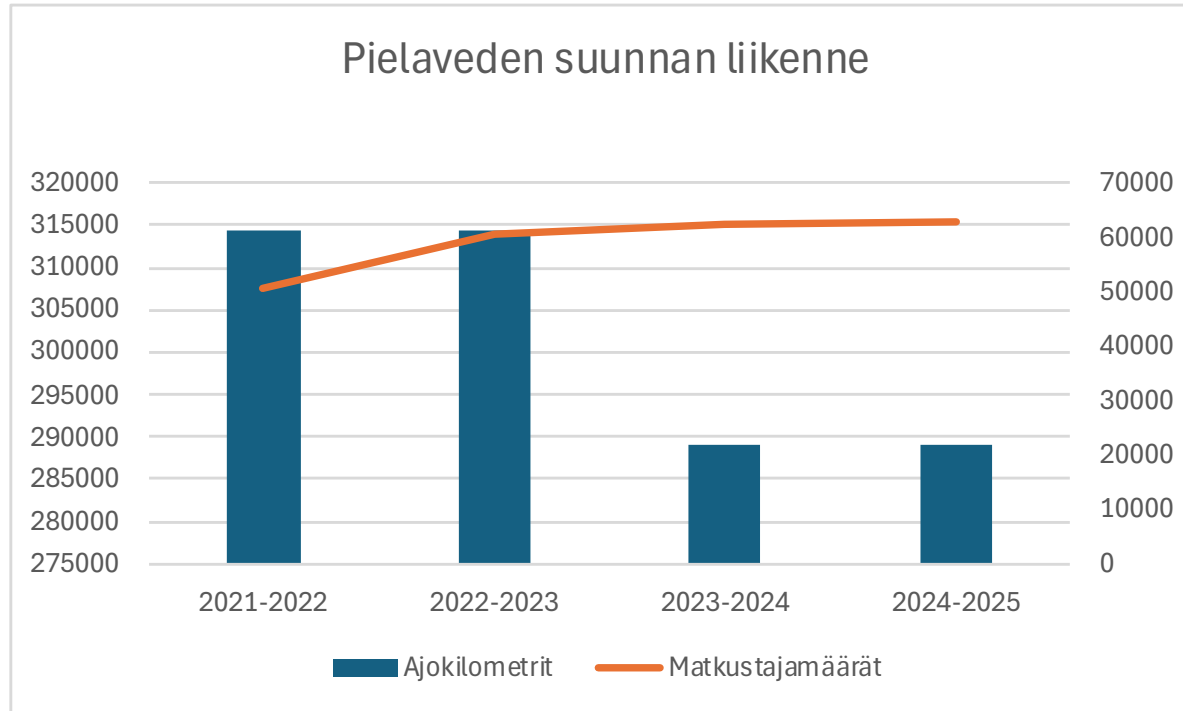
Suonenjoen suunnan liikenne

Joensuun suunnan liikenne

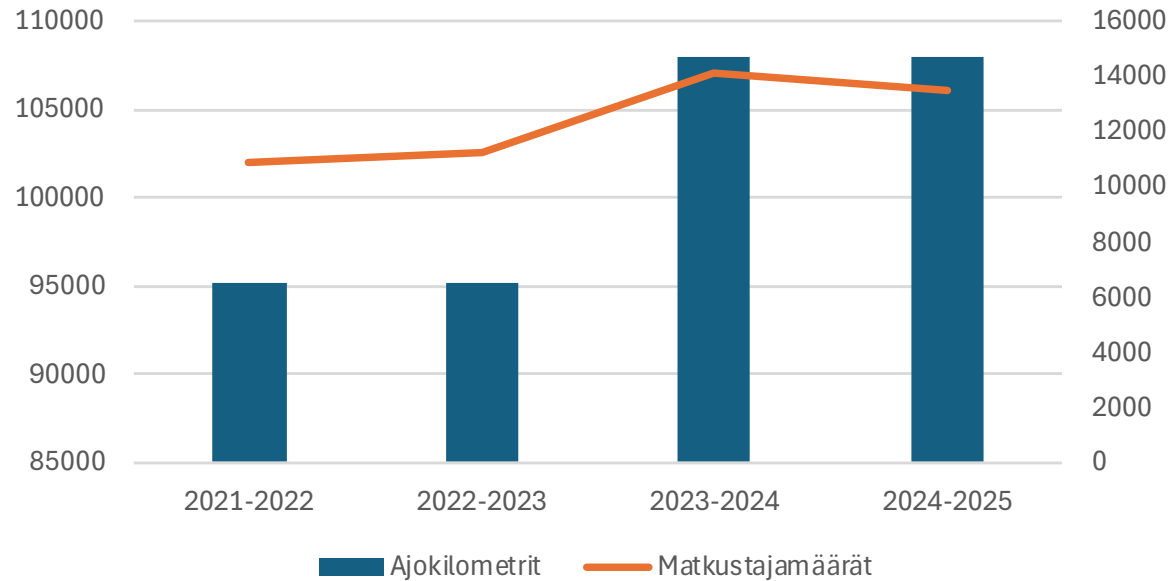

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – kt77 ja mt551

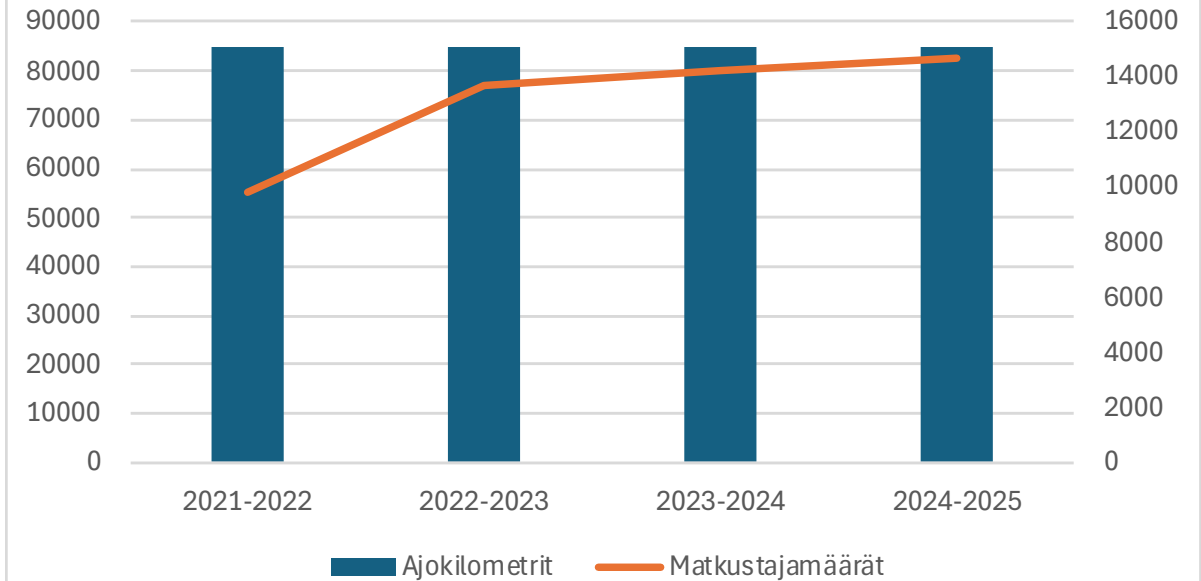

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – mt576 ja kt75

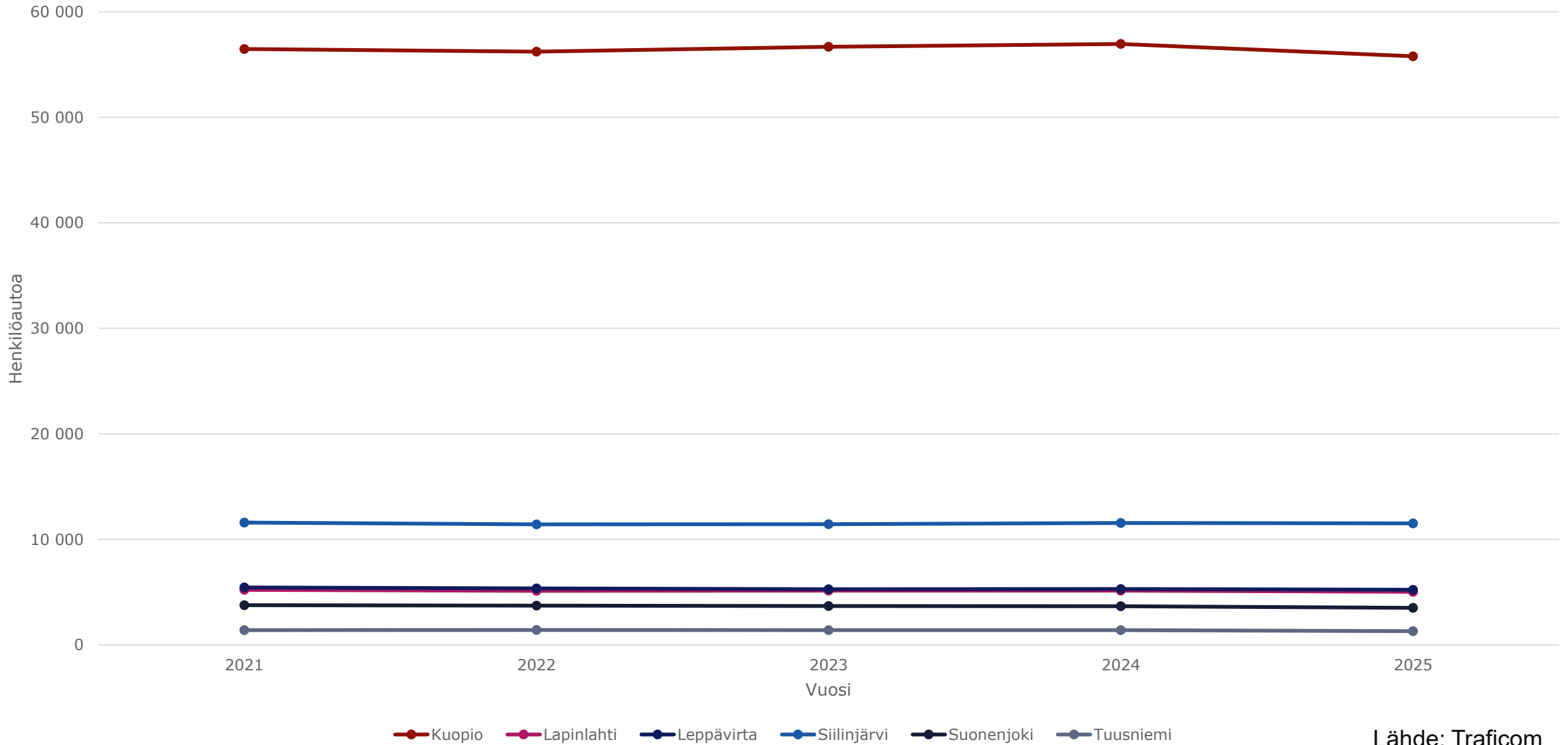
Varpaisjärven suunnan liikenne

Nurmeksen suunnan liikenne

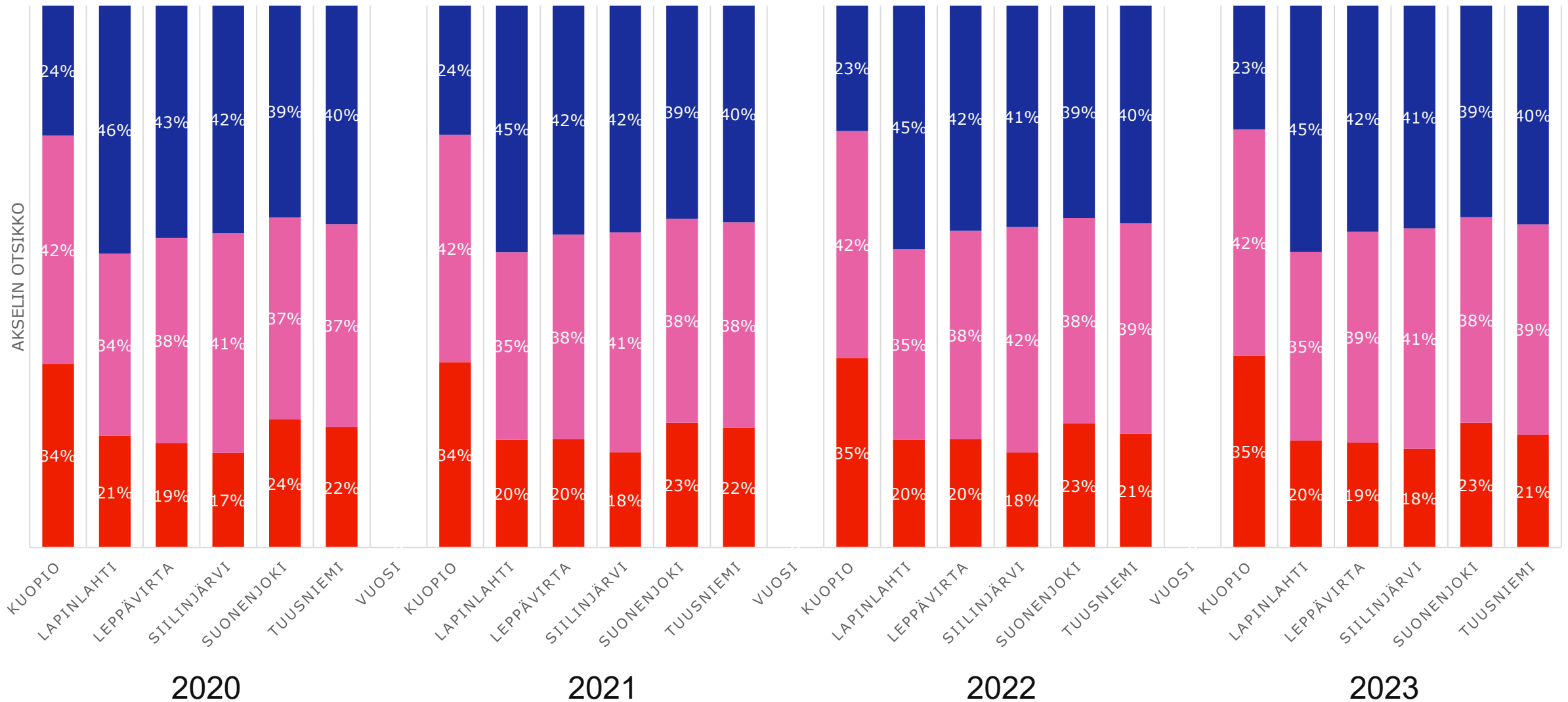
Henkilöautot yhteensä

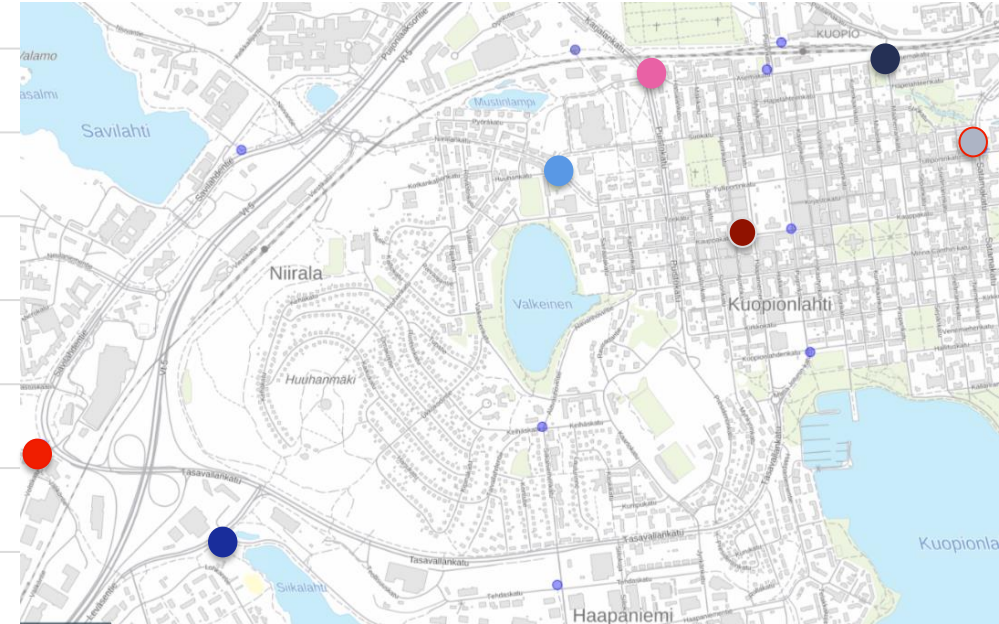
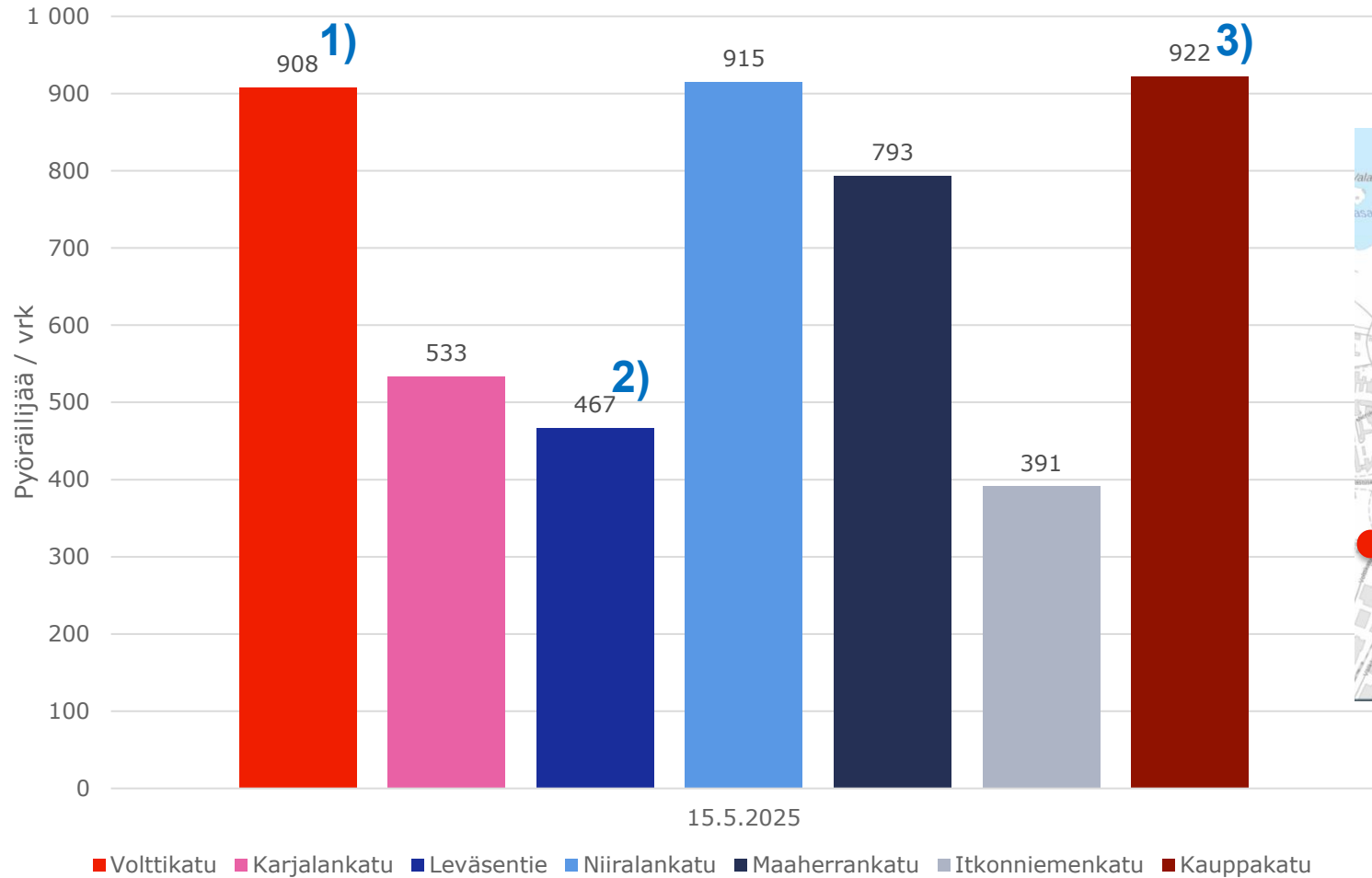
Lähde: Traficom

AUTON OMISTUS ASUNTOKUNNITTAIN

Autottomat asuntokunnat 1-auton asuntokunnat 2- tai useamman auton asuntokunnat

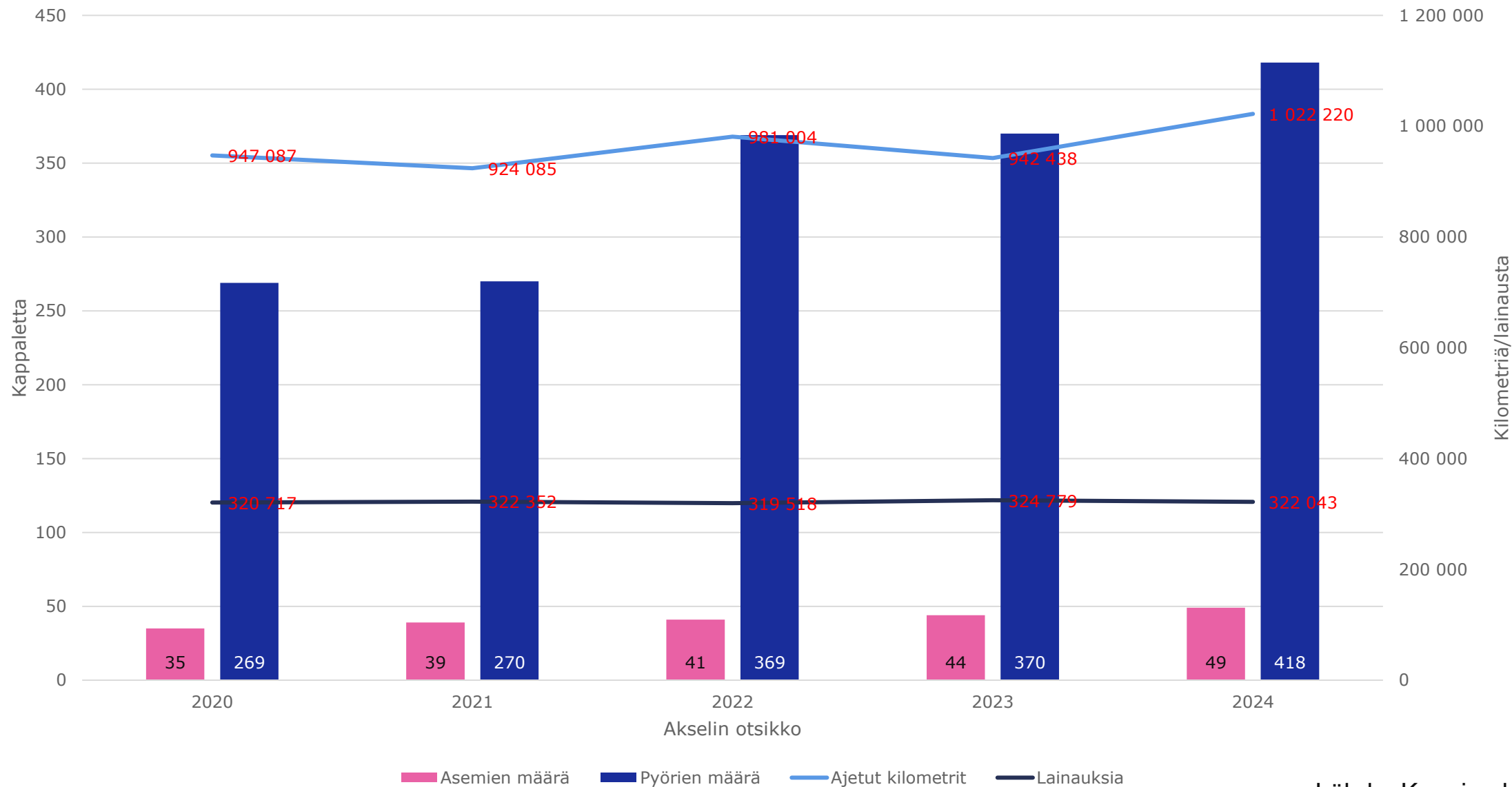
Kuopio - Pyöräilijämäärät laskentapisteissä

- 1) = laskentatarkkuus toisella ajosuunnalla ~63%
- 2) = laskentatarkkuus ~55-60%
- 3) = laskentatarkkuus ~45%

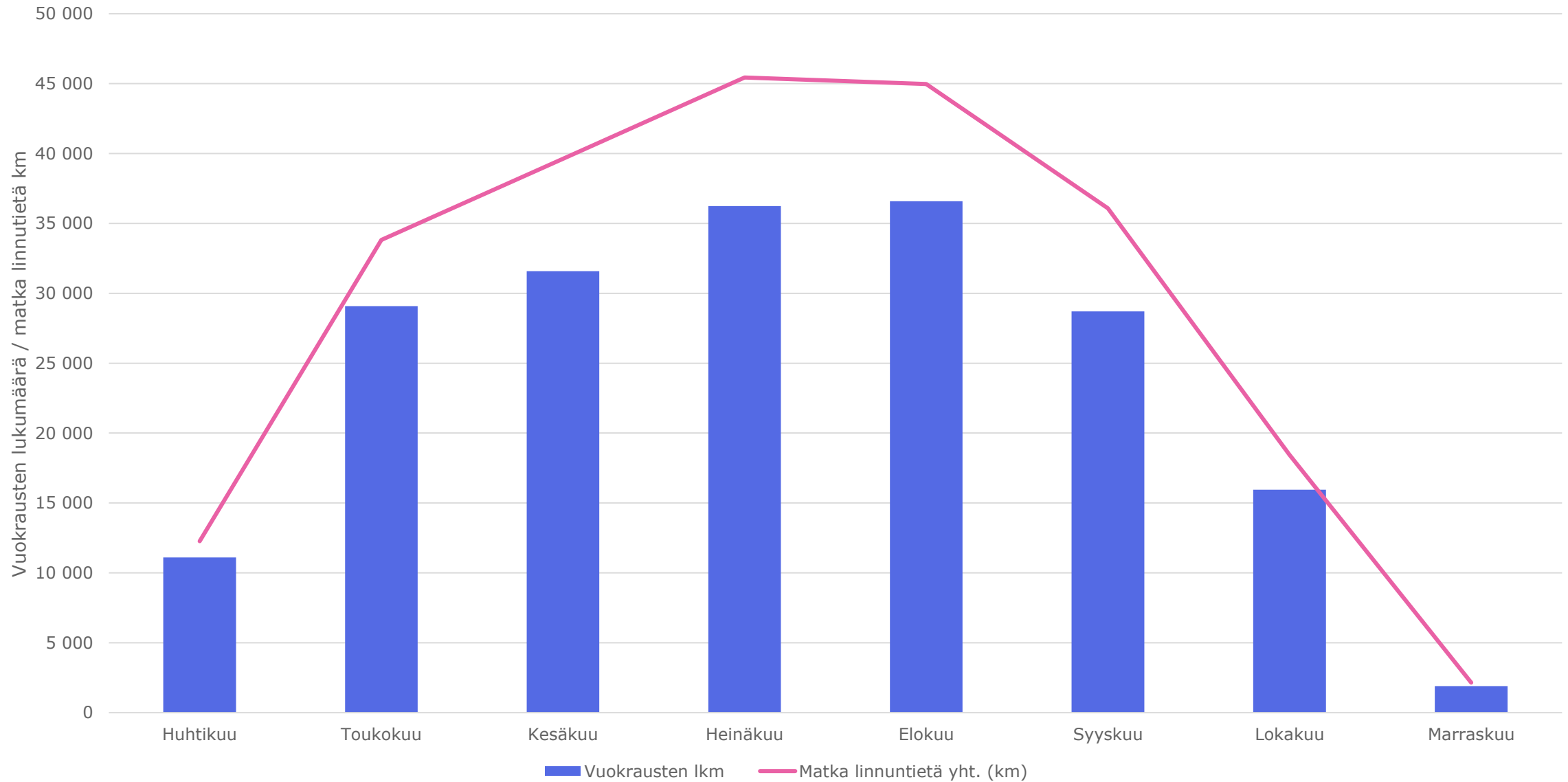
Lähde: Traficom/Tilastokeskus

Vilkku - kaupunkipyörät

Lähde: Kuopion kaupunki

Tier/Dott - sähköpotkulautojen käyttö Kuopiossa vuonna 2024

Lähde: Dott

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

10. Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunta edistävät pitkäjänteisenä strategisena joukkoliikenteen kehittämishankkeena kaupunkiseudun keskeisten joukkoliikenteen runkolinjojen toteuttamista. Tarkoituksena on muodostaa kaupunkirakenteen kehitysvyöhyke, jossa joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuudet kasvavat ja maankäyttö tehostuu merkittävästi täydennysrakentamisella. Toimenpiteellä toteutetaan tarvittava katuinfrastruktuurin ja ratkaisut joukkoliikenteen saavutettavuuteen sekä kalustosopimukset mahdollistamaan joukkoliikenteen runkolinjojen aloitus vuonna 2026 ja aloitetaan niiden toisen vaiheen suunnittelu. Lisäksi hankkeessa toteutetaan laajempi maankäytöllinen nykyisten lähiöiden, merkittävien täydennysrakentamisen alueiden ja keskustan kehittämissuunnitelma, jolla mahdollistetaan kaupunkirakenteen tiivistäminen kestävästi asuminen - työpaikat - palvelut - liikenne –kokonaisuutena. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on muodostaa tiiviin kaupunkirakenteen elinvoimavyöhyke, joka mahdollistaa aikataulutettoman liikkumisen joukkoliikenteellä. Kehittämissuunnitelman arvioitu kesto on kokonaisuudessaan noin 15 vuotta ja sen ensimmäinen vaihe toteutetaan vuosina 2024-2027. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa Kuopion kaupunki ja kaupunkiseudun joukkoliikennetoimija toteuttavat mm. runkolinjojen käynnistämisen edellyttämät katuinfrastruktuurit sekä kalustohankintojen sopimukset ja laativat kaupunkikehityshankkeen kehitysvaiheen suunnitelmat ja ensimmäisten maankäyttöhankkeiden edellyttämiä katuinfrastruktuureja. Valtio selvittää katuverkkoa koskevien valtioavustuskäytäntöjen kehittämistä. Tavoitteena on mm. selvittää, olisiko nykyisten raitiotiehankeisiin kohdistuvien avustusten ohella mahdollista avustaa myös esimerkiksi bussiliikenteen infrastruktuuria kuntien katuverkolla.

Edistyminen

Kuopion kaupungin ydinalueen kehittämistä ohjaamaan on perustettu Kuopio Plus -kärkihanke, jonka kehittämissuunnitelman 1. versio on hyväksytty kaupunginhallituksessa 03/2026. Runkolinjan 4 varren Kaupunkikeskustan, Savilahden, Neulamäen, Saarijärven ja Kelloniemen alueiden kokonaisuuksien etenemissuunnitelmat valmisteilla. Osana Kuopio Plus -alueiden yleissuunnittelua tarkastellaan kävely- ja pyöräilyreittien, runkolinjaratkaisujen sekä muun infran kehittämistä maankäytön kehittämiskokonaisuuden osana. Monia kaavahankkeita käynnissä.

Runkolinjaston ensimmäinen vaihe on alkanut 06/2026 (linjat 4, 5 ja 6). Runkolinja 4 reitin ympäristön täydennysrakentamisselvitys on valmistunut 01/2026 ja runkolinjojen 5 ja 6 ympäristöjen täydennysrakentamisselvitykset ovat käynnissä.

Savilahden sisäinen saavutettavuus -hanke ei saanut EAKR-rahoitusta. Kuopion keskeisen kaupunkialueen ilmastokestävä kehittäminen 2024 (KILKE2040) - EAKR hanke on alkanut 01/2026

Runkolinjojen kehittäminen, alueen muu suunnittelu ja investoinnit yleisesti etenevät Kuopion ja Siilinjärven resurssien määrääminen aikataulujen puitteissa ja laajuudessa. Kuntatalouden tilanne ilman valtion avustamista ei mahdollista riittävän vaikuttavaa ja kasvun vaatimaa mahdollisuuksia avaavaa kehittämistä.

Valtion (Traficom) selvitys bussiliikenteen infran avustuksista valmistumassa v. 2026 (tieto Traficom 5/2026).

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

11. Valtio osoittaa yhteensä 10 miljoonaa euroa vuosina 2025-2028 valtion väyläverkon pieniin parantamishankkeisiin seudulla. Hankkeiden tulee käynnistyä vuoden 2028 loppuun mennessä ja niiden toteutus voi jatkua vuodelle 2029. Näillä yhteisrahoitteisilla hankkeilla edistetään liikenneturvallisuutta, kestävästä liikkumisesta ja yhdyskuntarakennetta sekä muita MAL-sopimuksen tavoitteita. Rahoitusta voidaan kohdentaa valtion maanteiden ja rautateiden parantamisinvestointien suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä valtion liikenneväylien yhteydessä olevien liityntäpysäköintialueiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kuntien rahoitusosuuksia voidaan käyttää myös näiden valtion väylähankkeiden toteuttamisen edellyttämiin katujärjestelyihin. Hankekokonaisuus rahoitetaan valtion ja kuntien kesken kustannusjaolla 50 % / 50 %. Edistettävistä hankkeista sovitaan jatkuvassa liikenne-järjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa. Rahoitusta voidaan käyttää myös seudun runkolinjaston kehittämiseen yllä mainituin ehdoin.

Edistyminen

Toteutettu vuoden 2025 aikana Pohjois-Savon liiton rahoituksella "Kuntien liikenneympäristöjen kehittämissuunnitelman laatiminen (MAL-sopimuksen toimeenpano)" -hanke. Hankkeen yksi lähtökohta oli rahoituksen (10 +10 M€) ohjaaminen seudulla mahdollisimman tehokkaasti ja kuntien kannalta tasapuolisesti. Hankkeessa on tuotettu konkreettinen toteuttamissuunnitelma Kuopion seudun MAL-sopimuskuntien keskeisten taajamien liikenneympäristöjen kehittämiseksi. Seudullisesti tunnistetut liikenneympäristöjen kehittämishankkeet (19 kpl) on vastuutettu ja aikataulutettu sekä suunnittelun että toteutuksen osalta. Hankkeiden etenemistä seurataan seudullisesti ja aikataulullisesti kriittisten hankkeiden valmistelu on aloitettu vuoden 2025 aikana.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

12. Puhtaan siirtymän edistäminen liikenteen keinoin. Leppävirran Riikinnevan kiertotalousalueen kannalta tarpeellisten maantieyhteyksien suunnittelusta vastaa valtio. Kiertotalousalueen sisäisistä yhteyksistä vastaavat alueen toimijat. ELY -keskus tarkastelee mahdollisen uuden maantieyhteyden tarpeen, toteuttamisvaihtoehdot, niiden vaikutukset sekä kustannukset vuonna 2025 laadittavassa valtatie 5 Varkaus-Leppävirta keskikaiteellistamisselvityksessä.

Kuopion kaupunki edistää Heinälamminrinteen kiertotalousalueen kokonaissuunnittelua. Lisäksi Kuopion kaupunki edistää Savilahden alueen toimimista vähähiilisten, innovatiivisten ja kiertotaloutta edistävien ratkaisujen kokeilualustana.

Lapinlahti laatii selvityksen Suoniemen alueen potentiaalista kiertotalous- ja elinkeinojen kehittämisen alueena (JTF-hanke). Alueella sijaitsee Lapinlahden nykyinen jätevedenpuhdistamo. Alue vaatii tie- ja muun infran sekä Suoniementien ja maantien 5646 liittymän parantamista.

Edistyminen

Pohjois-Savon ELY-keskus on käynnistänyt valtatie 5 Varkaus-Leppävirta keskikaiteellistamisselvityksen päivittämisen, missä tarkastellaan uuden suuremman maantieyhteyden toteuttaminen Leppävirran Riikinnevan kiertotalousalueelle.

Heinälamminrinteen kiertotalousalueen kokonaissuunnittelu on edennyt aikataulussa. Alueen toteutettavuusselvitys valmistunut millä luodaan pohjaa alueen maankäytön suunnittelulle. Hepomäen osalta alueen asemakaavaprosessi käynnissä. Kaavaehdotus tulossa nähtäville vuoden 2026 aikana.

Lapinlahdella Suoniemen Suoniementien liittymän rakentamissuunnitelma on toteutettu v. 2026 alussa ja toteutus alkaa loppukesästä 2026. Suoniemen alueen asemakaavaprosessista on jo toteutettu luonnosvaihe. Kaavan hyväksymisen jälkeen yksityistie muuttuisi kaduksi (iso hanke). Alueen kehittyminen näyttää valoisalta. Hankerahalla toteutetaan parhaillaan biotermiinalialueita. Työaikainen raskasliikenne on lisääntynyt alueella ja alueiden käyttöönoton jälkeen katsotaan liikenteen edelleen olevan nykyistä merkittävästi suurempi. Valmistuneiden erilaisten selvitysten perusteella Biokaasulaitoksen suunnittelu alueelle voi olla erittäin mahdollinen lähitulevaisuudessa.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

13. Kunnat huomioivat sähkön ja vedyn yleisesti saatavilla olevien tieliikenteen jakeluasemien rakentamisen tarpeen maankäytön suunnittelussa. Seudun kunnat mahdollistavat maankäytössä, että vuoteen 2025 mennessä seudulla on vähintään 1 alue raskaan kaluston sähkön latausasemalle ja vuoteen 2030 mennessä 1 alue vedyn tankkausaseman tarpeisiin. Sähkön jakeluverkon kapasiteetin osalta raskaalle liikenteelle osoitettavilla alueilla huomioidaan vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria koskevan EU-asetuksen (AFIR) mukaiset latauspisteiden antotehotavoitteet. Lisäksi kunnat varmistavat, että seudulta löytyy vähintään kaksi aluetta nesteytetyn metaanin jakelun tarpeisiin. Raskaan liikenteen osalta julkista sähkön latausinfraa ja varautumista vedyn/kaasun jakeluasemien tuloon edistetään lähtökohtaisesti raskaan liikenteen solmukohdissa.

Edistyminen

Vedyn tankkausasemaan varautuminen huomioidaan käynnissä olevassa Hiltulanlahden eritasoliittymäalueen asemakaavassa (Kuopio). Kaava on etenemässä ehdotusvaiheeseen kesällä/alkusyksystä 2026.

Nesteytetyn metaanin osalta Kuopion Pienen Neulamäen alueella toimii nykyinen kaasutankkausasema. Em. Hiltulanlahden asemakaava-alueella varaudutaan myös kaasutankkausasemaan. Lapinlahdella tulossa selvitys, varauduttaneen ainakin kaasuaseman tuloon, mahdollisesti myös vety.

Raskaan liikenteen latausasemahanke vireillä Kuopion Pienen Neulamäen alueella ja hanke toteutunee v. 2026 aikana.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

14. Kunnat edistävät autokannan uudistumista mahdollistamalla sähkö- ja kaasuautojen latauspisteverkostoa kadunvarsilla kysynnän mukaisesti ja edistämällä yhteiskäyttöautoilua mm. pysäköintipoliittisin keinoin. Lähtökohtaisesti julkista sähkö- ja kaasulatausinfraa kehitetään yleisille pysäköintialueille tai -laitoksiin. Kunnat ja valtio kehittävät määränpääalatausta hallinnassaan olevilla pysäköintipaikoilla, kuten liikuntapaikkojen ja liityntäpysäköintien yhteydessä.

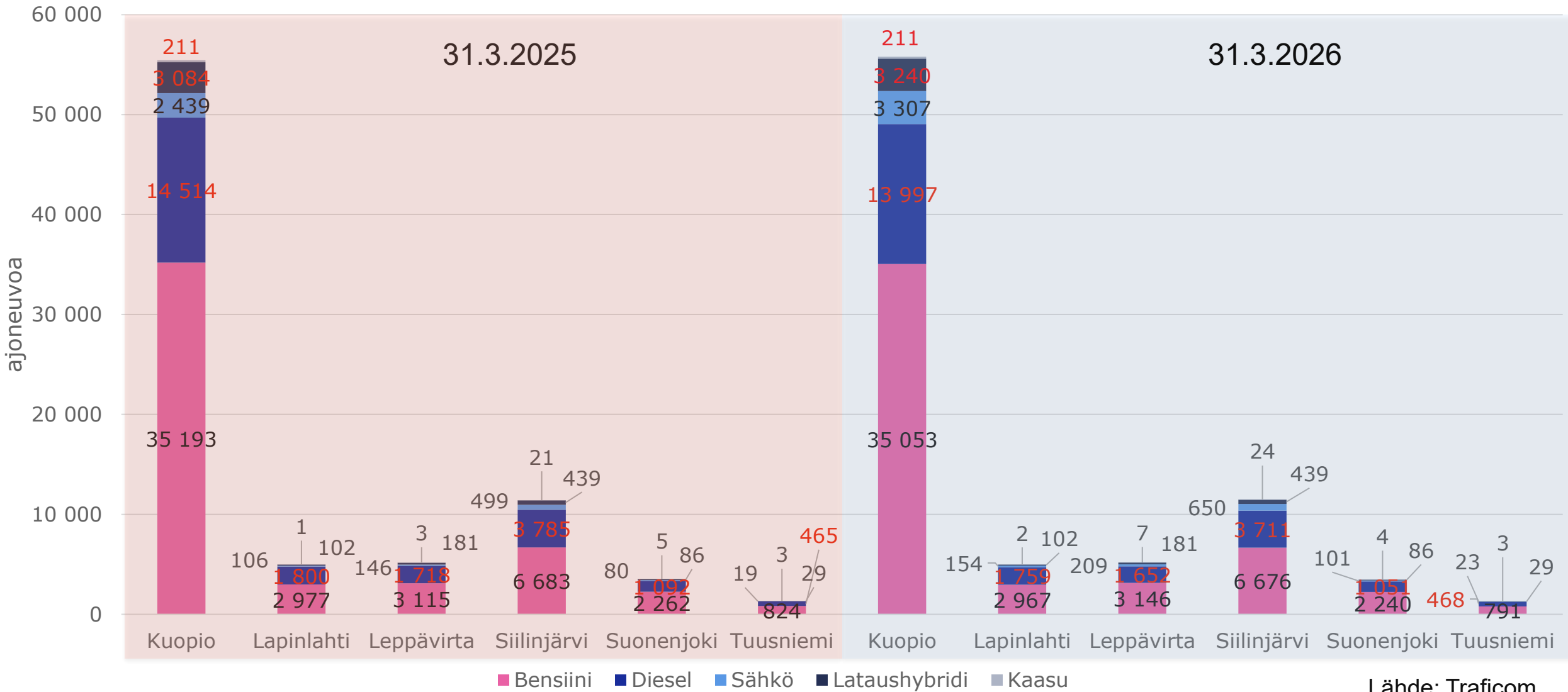
Edistyminen

Kuntien hallinnassa oleville pysäköintipaikoille toteutettu julkisia latausasemia mm. liikuntapaikkojen yhteyteen. Kuopion keskustaan laadittujen pysäköintiselvitysten periaatteiden mukaisesti pysäköintiä keskusta-alueella ohjataan ensisijaisesti pysäköintilaitoksiin, samoin julkisia latausasemia. Yleisesti latauspisteverkoston edistäminen markkinavetoisesti.

Suonenjoella rakennettu 16 latauspistettä 4 eri kohteeseen kaupungin kiinteistöillä. Lapinlahdella rakennettu latauspisteitä 13 kunnan omistamaan kohteeseen. Leppävirralla kunta toteuttanut 9 kohteeseen latauspisteitä. Kuopion kaupunki on toteuttanut kiinteistöillään yli 100 latauspisteitä ja tulee toteuttamaan seuraavan 3 vuoden aikana noin yli 100 latauspistettä lisää. Olevia latauspisteitä kehitetään jatkuvana työnä.

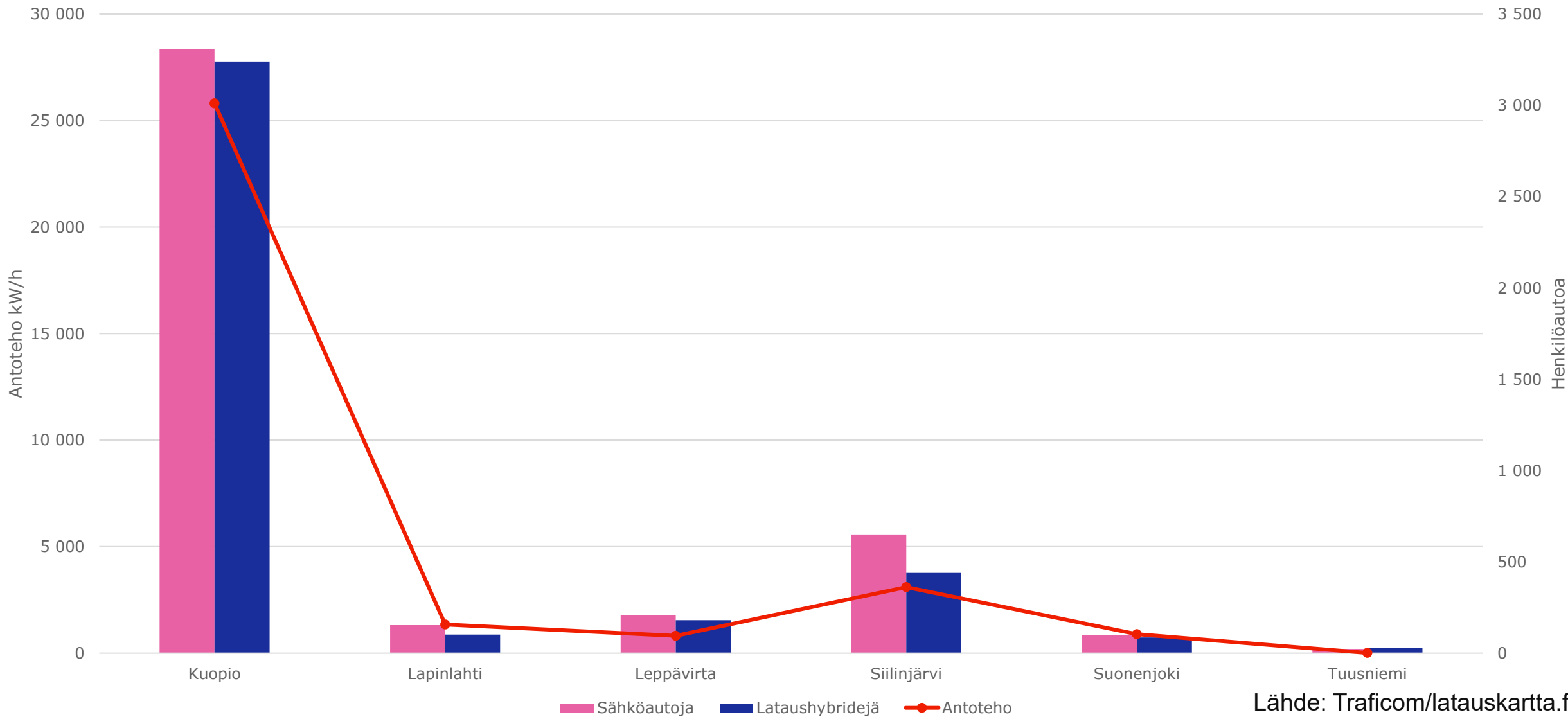
Yhteiskäyttöautojen osalta Kuopiossa valmistunut selvitys v. 2021. Yhteiskäyttöautot huomioitu myös pysäköintinormeissa (vähennykset), mutta yhteiskäyttöautot eivät ole yleistyneet. Asiaa tarkastellaan myös vuoden 2026 alussa käynnistyneessä ”Kuopion pysäköintipoliittikka 1.0” –selvitystyössä.

Liikennekäytössä olevat henkilöautot käyttövoimittain

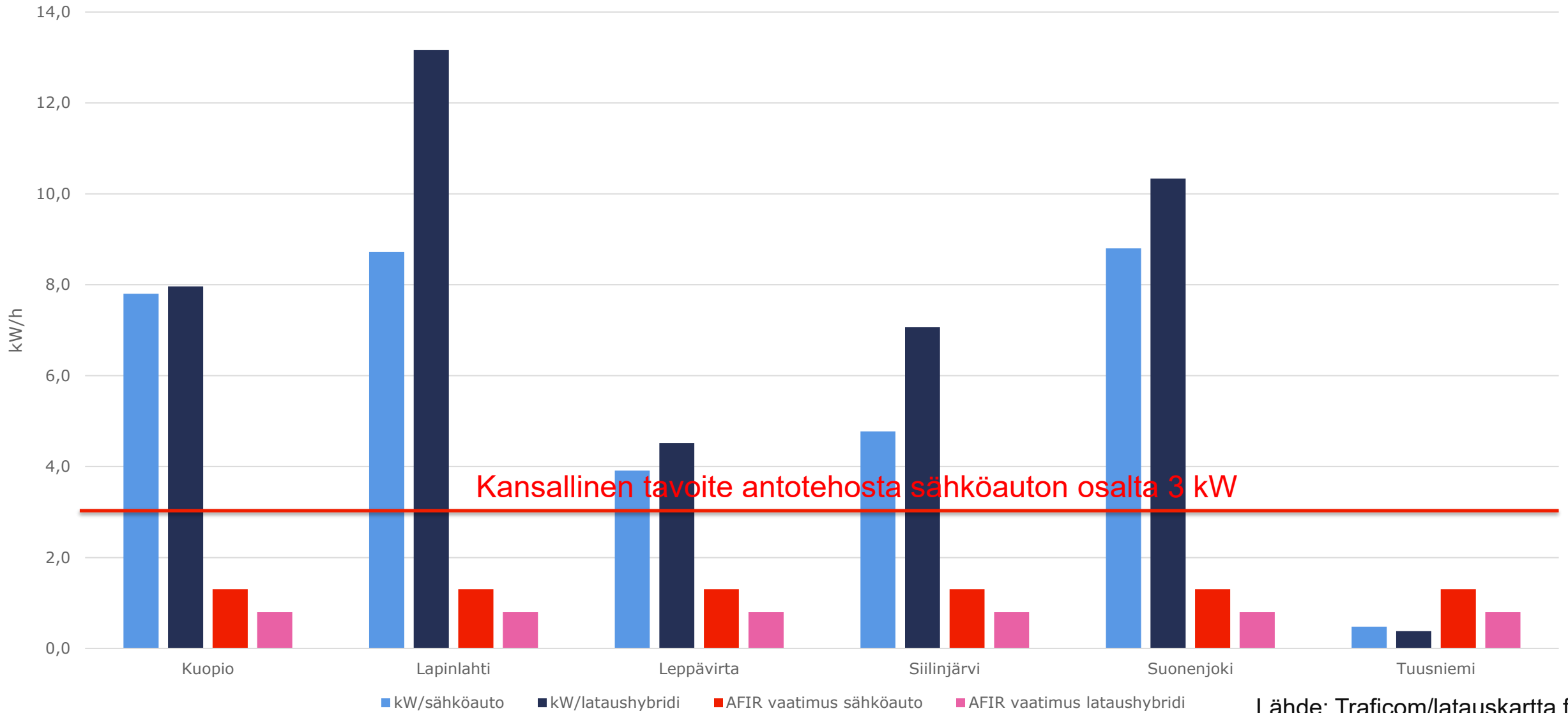
Lähde: Traficom

Liikennekäytössä olevien ladattavien henkilöautojen määrä ja latauspisteiden laskennallinen antoteho kunnittain 31.3.2026

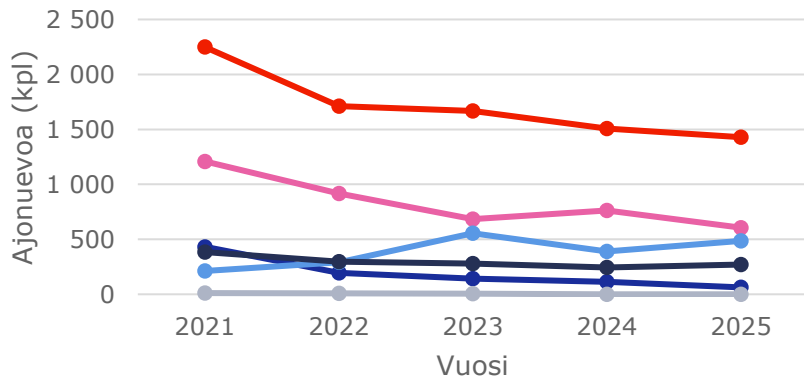

Lähde: Traficom/latauskartta.fi

Laskennallinen antoteho liikennekäytössä olevaa sähköautoa/lataushybridä kohden 31.3.2026

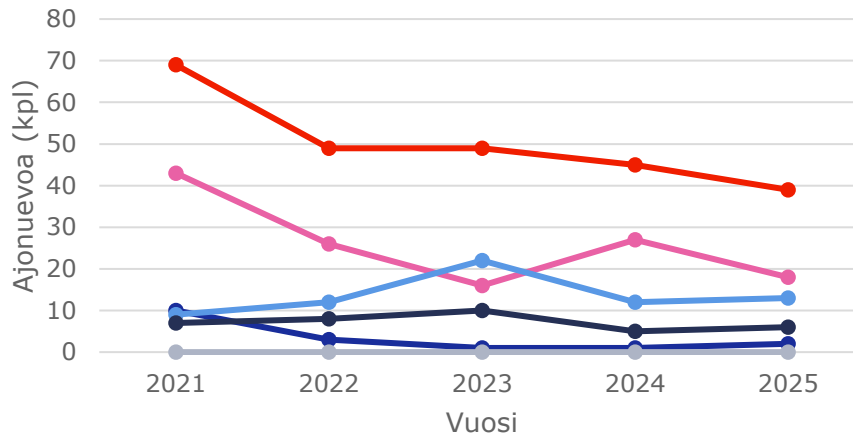

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Kuopio

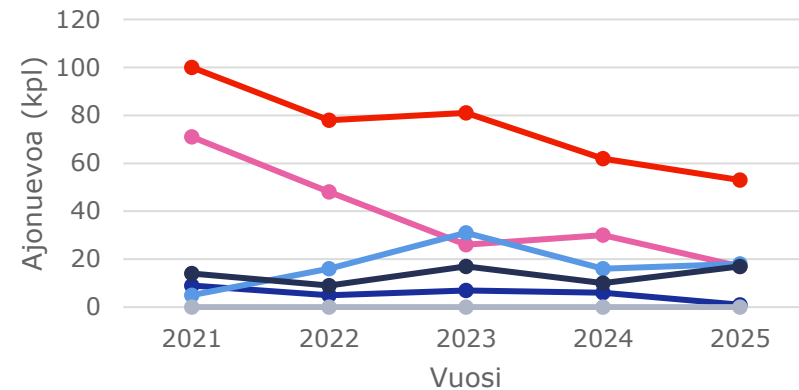
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Lapinlahti

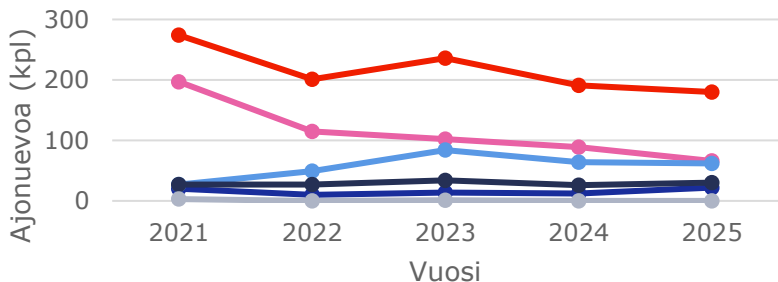
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Leppävirta

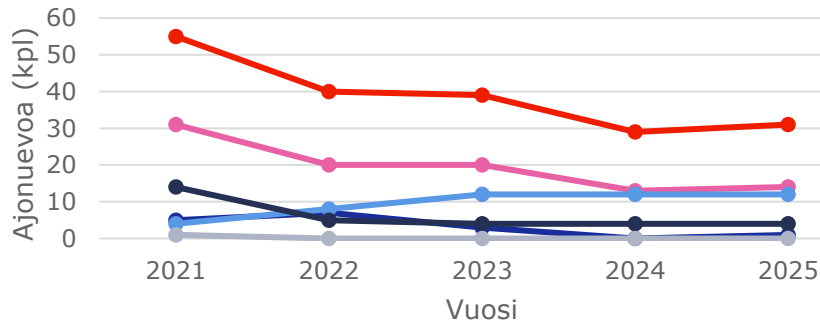
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Siilinjärvi

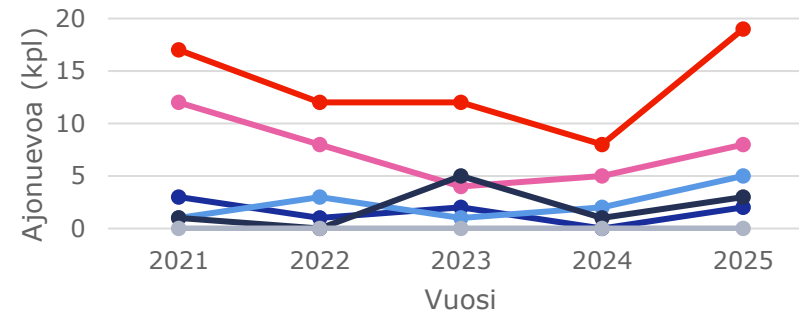
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Suonenjoki

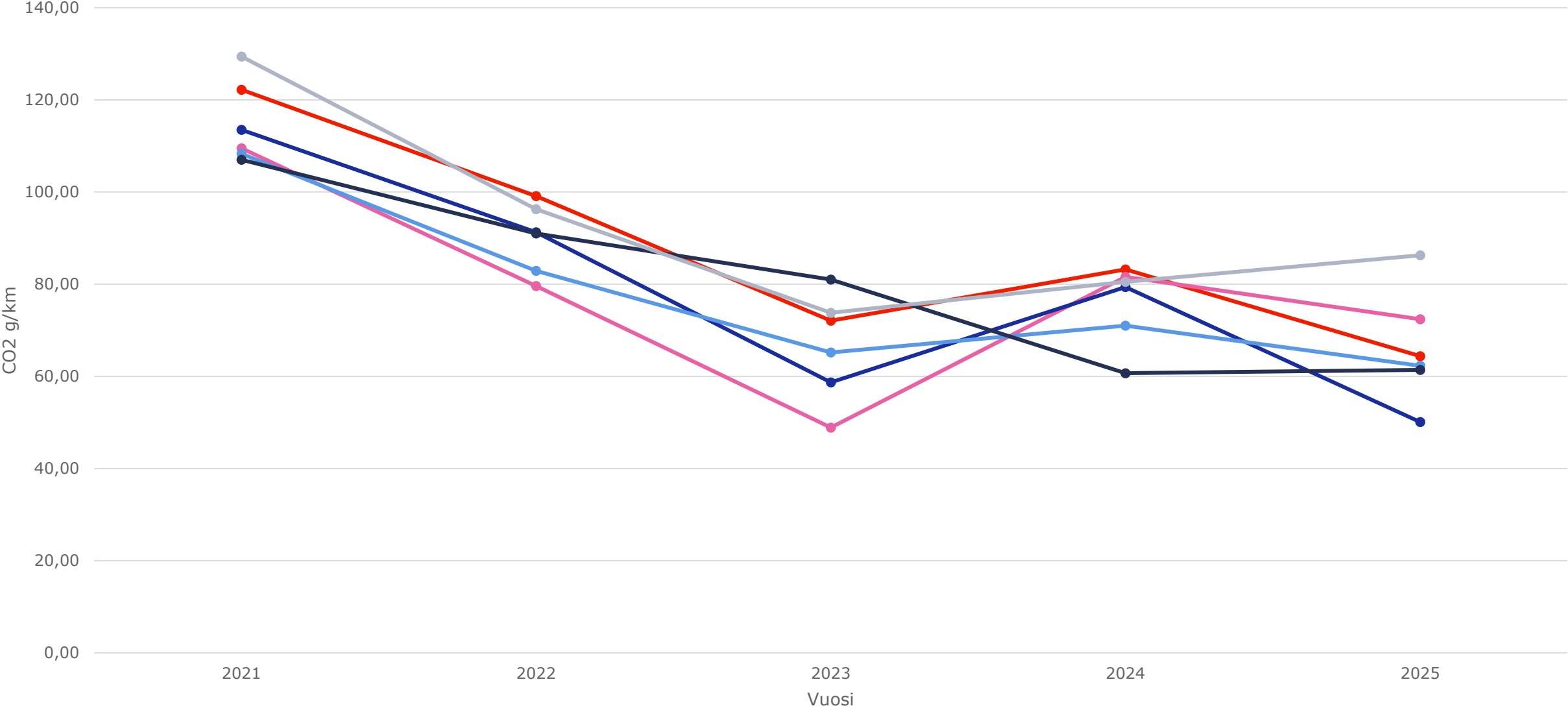
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Tuusniemi

Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

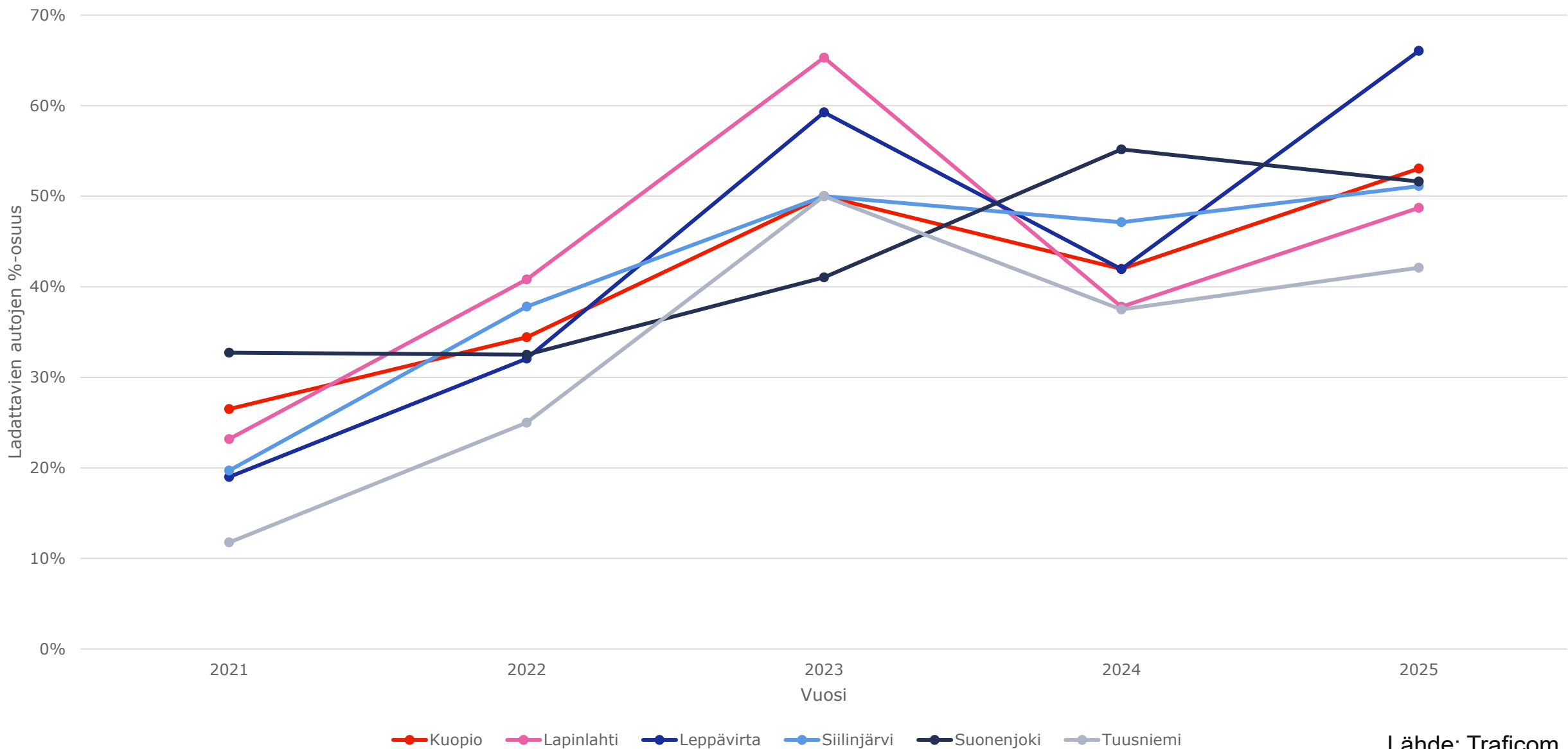
Ensirekisteröityjen autojen CO2-päästöarvo

Kuopio Lapinlahti Leppävirta Siilinjärvi Suonenjoki Tuusniemi

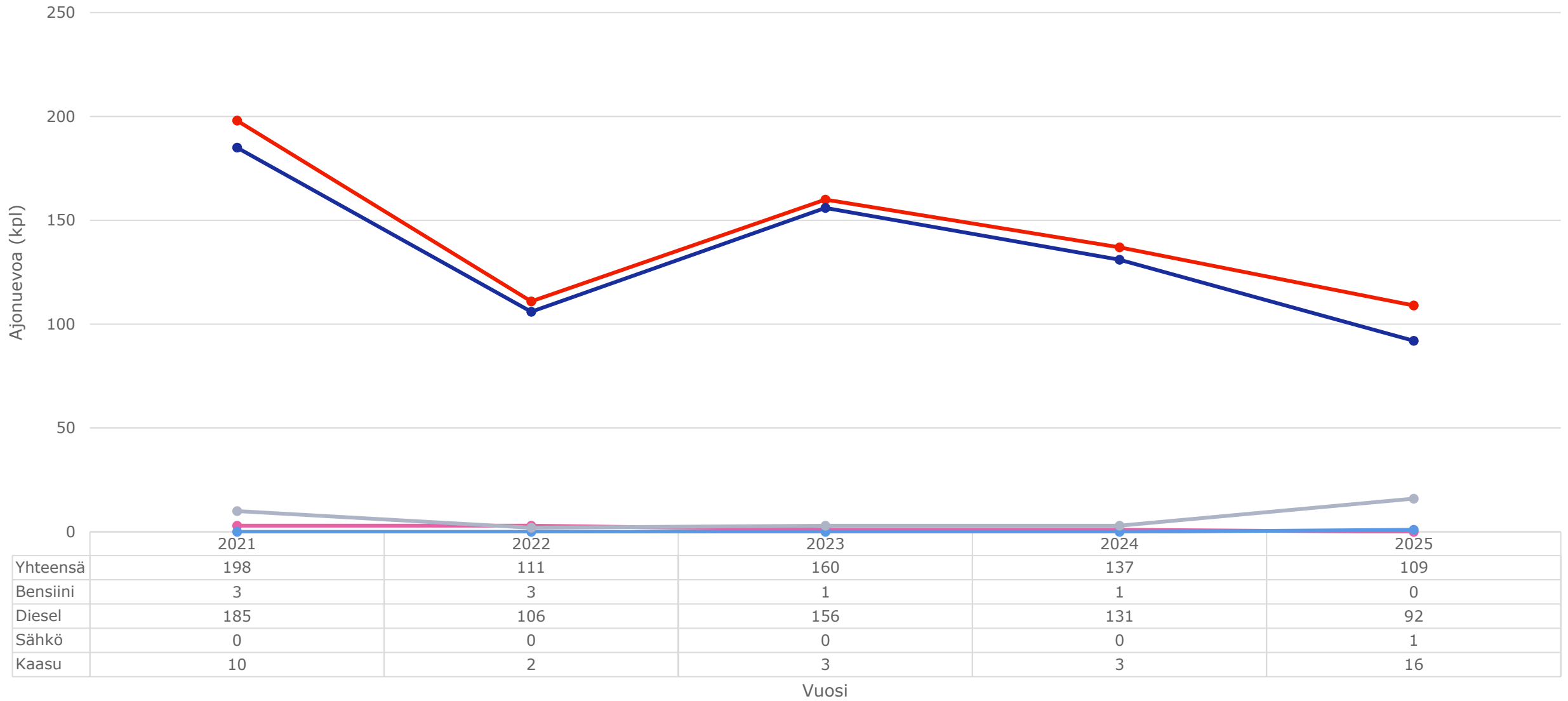
Lähde: Traficom

Ladattavien henkilöautojen osuus ensirekisteröinneistä

Lähde: Traficom

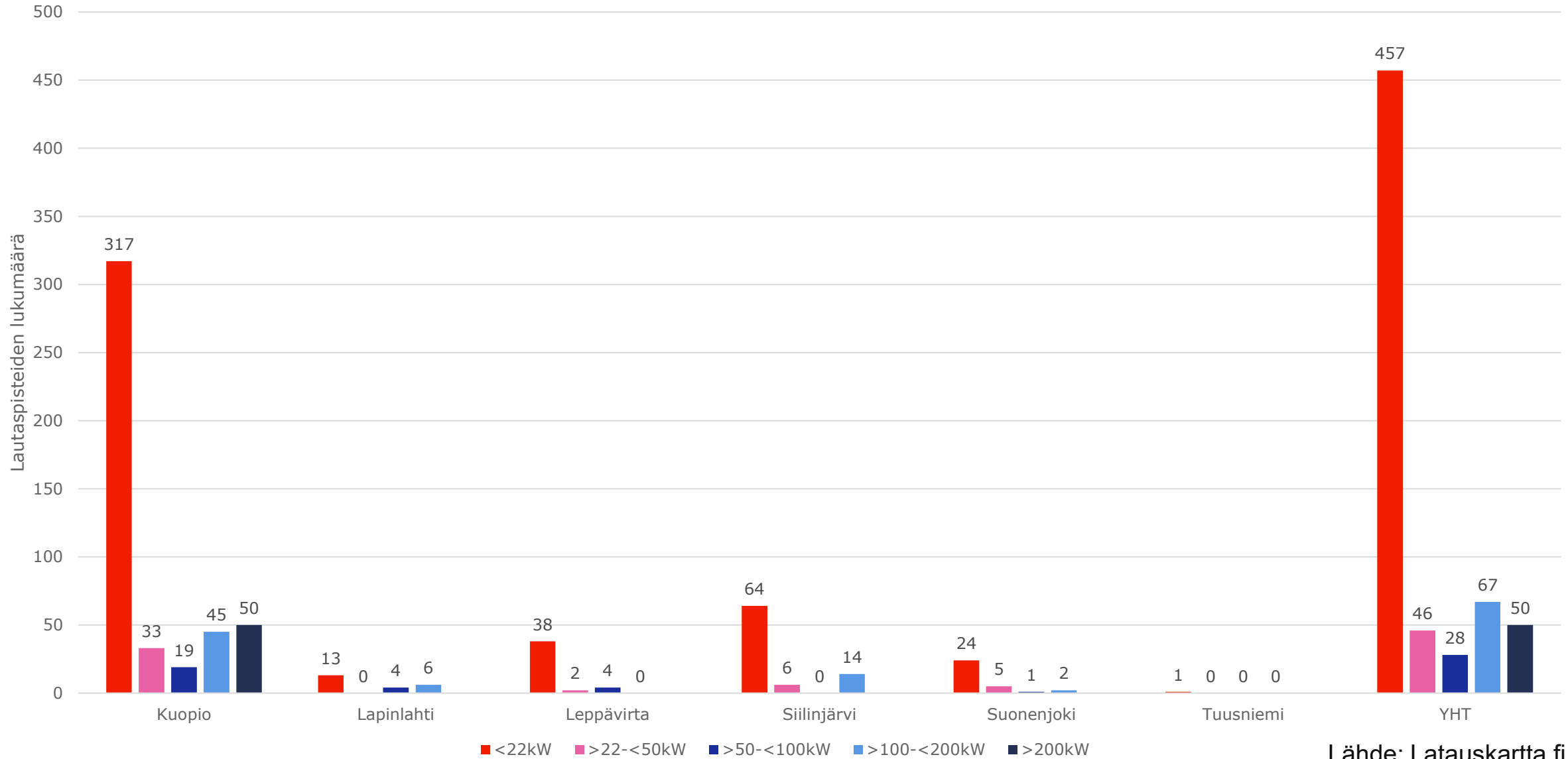
Kuorma-autojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Pohjois-Savo

● Yhteensä
 ● Bensiini
 ● Diesel
 ● Sähkö
 ● Kaasu

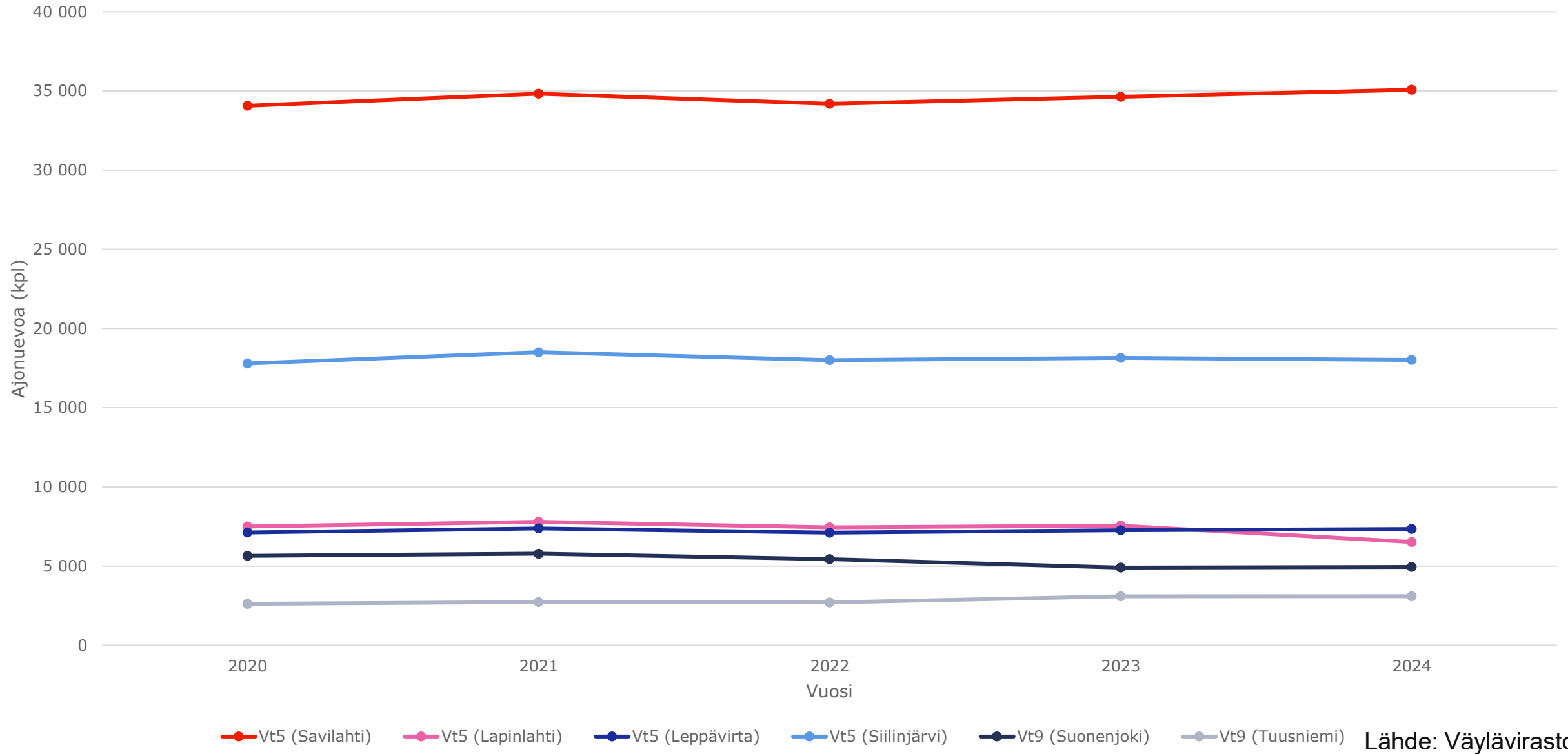
Lähde: Traficom

Latauspisteiden lukumäärä teholuokittain 06/2026

Lähde: Latauskartta.fi

Liikennemäärä - valtion tieverkko, päätiet

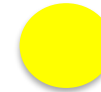
Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

15. Pitkämatkaisen linja-autoliikenteen käyttövoimamuutosta ennakoiden Kuopion kaupunki selvittää mahdollisuuksia kehittää julkista sähkönlatausinfraa Kuopion Matkakeskuksen alueella.

16. Valtio edistää kuntien välistä tiedonvaihtoa jakeluinfran kehittämisestä MAL-verkoston vuonna 2024 käynnistyneessä hankkeessa.

17. Kunnat ja valtio kehittävät asema-alueita liikenteen solmupisteinä matkaketju- sekä matkustajapalveluiden näkökulmasta. Toimenpiteissä tehtäessä huomioidaan läpileikkaavasti asemien esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen esimerkiksi asemien opastukseen ja talvikunnossapitoon liittyen ja niillä toteutetaan osaltaan kansallista esteettömyysvisiota. Asemanseutujen kehittämisessä huomioidaan pitkämatkaisen bussiliikenteen tilatarpeet sekä muiden liikkumispalveluiden tilatarpeet (liityntäpysäköinti, yhteiskäyttöautot- ja pyörät, taksipalvelut, mikroliikkumisen palvelut).

Edistyminen

Kuopion matkakeskukselle toteutettu putkivaraukset mikä mahdollistaa julkisen latausinfraan toteuttamisen. Ei vielä edennyt toteutukseen.

Traficom ja MAL-verkoston tekemä "VAIHTO: Tieliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfran maankäyttöyhteyden kehittäminen" -selvitys julkaistiin 8.12.2024 ja se löytyy MAL-verkoston sivuilta <https://mal-verkosto.fi/mal-verkoston-julkaisut-ja-selvitykset/>

Valtion jatkotoimet ?

Tunnistettu Siilinjärven ja Lapinlahden asemien kehittämisen tarve sekä kytkentä liityntäpysäköintiin. Siilinjärvellä on vireillä asemakaavoitus, joka mahdollistaisi 34 ap liityntäpysäköintialueen sekä pyöräpysäköinnin toteuttamisen rautatieaseman viereen. Kuopion aseman osalta tunnistettu selkeä puute matkatavaroiden säilytyksen osalta.

Valtion näkökulma liittyy Liikenne 12 suunnitelmaan. Valtio perustanut yhteistyöryhmän asemanseutujen kehittämiseen.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

Toimenpide

18. Kunnat sitoutuvat yhteistyöhön valtion liikennehallinnon sekä muiden MAL-seutujen kanssa yhteentoimivien toimintamallien ja ratkaisuiden kehittämiseksi digitaalisen liikennetiedon hallinnoimiseksi ja jakamiseksi. Yhteistyössä määritellään olennaiset liikennetiedot sekä laaditaan suunnitelma siitä, miten tietoja kerätään ja jaetaan kansalliseen yhteyspisteeseen. Suunnitelman tulee varmistaa käytettyjen toimintamallien, keräystapojen ja tietojärjestelmien yhteensopivuus sekä alan sääntelyn mukaisten standardien käyttö. Valtio mahdollistaa avoimen yhteistyöfoorumin, jonka kautta kuntasektorin toimijat pyritään kytkemään tiiviimmin mukaan liikenteen digitaalisen toimintaympäristön kehittämiseen. Yhteistyössä hyödynnetään MAL-seuduilla jo laadittuja selvityksiä.

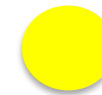
Edistyminen

Kunnat sitoutuneet yhteistyöhön. Valtiolla menossa data-avaruus 2.hanke. Säädetään tietojen toimittamisesta.

Traficom 5/2026: Digitaalisen liikennetiedon kehittämisestä on tullut voimaan uusi lainsäädäntö (laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista) ja sen myötä valtakunnallinen kehittäminen keskitettiin Fintraffic Oy:lle. Traficomin rooli keskittyy jatkossa valvontaan ja lisäksi myönnämme Fintrafficille valtionavustuksen kyseisessä laissa mainittujen tehtävien hoitamiseen.

MAL seudut ovat toisaalta datanhaltijoina velvollisia toimittamaan tietoja valtakunnallisiin järjestelmiin, mutta samalla hyötyvät valtakunnallisista ohjeistuksista, teknisistä järjestelmistä ja niihin liittyvästä yhteistyöstä (mm. liikenteen dataekosysteemi). Tietojen kokoaminen on iso työ ja suurimmat kaupunkiseudut vievät digitalisaatiota etulinjassa eteenpäin ja ovat suunnannäyttäjiä. Liikennetiedon osalta digitalisaatiossa ollaan hyvässä vauhdissa, mutta tehtävää on runsaasti kaikkien vaadittujen tietojen saattamiseksi digitaaliseen muotoon (matkatiedot, staattiset ja reaaliaikaiset tiedot jne ja tietojen jatkuva ylläpitäminen).

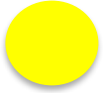
19. Kunnat toimittavat jo keräämäänsä katuverkkojen liikennetietoa kansalliseen yhteyspisteeseen alan sääntelyn edellyttämässä standardimuodossa.

Kuopion kaupunki kehittää omia prosesseja, tavoitteena ylläpitää infrao- tietomallin mukaista liikenteen ohjausaineistoa. [Infraomaisuuden tietovirrat – Kaupunki-infran tietomalli ja tiedonsiirron standardointi](#)
Digiroadiin ollaan valmistelemassa tähän yhteensopivaa rajapintaa. Kun nämä ovat valmistuneet, pääsee Kuopion kaupunki eteenpäin tässä asiassa. [Ylläpito-ohje kunnille - Väylävirasto](#)

Lisäksi liikennetietojen toimituksen yhteyspiste on muuttumassa ITS-direktiivin sekä RTTI asetuksen myötä, missä kunnat veloitetaan toimittamaan tiedot kansalliseen yhteyspisteeseen.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide	Edistyminen
20. Kunnat hyödyntävät muilla MAL-kaupunkiseuduilla laadittuja automaation tiekarttoja ja valitsevat niistä seudulla sovellettavat toimenpiteet.	
21. Kunnat varmistavat, että liikenteen digitalisaatio ja automaation mahdollistamat uudet liikkumis- ja kuljetustavat otetaan huomioon kaavoituksessa, liikennesuunnittelussa ja katutilojen suunnittelussa. Valtio tuottaa tietoa digitalisaation ja automaation mahdollistamien uusien liikkumis- ja kuljetustapojen huomioimista katutilojen suunnittelussa yhdyskuntarakentamislain valmistelun yhteydessä.	 Laissa maininta keskustojen katusuunnittelun joustavammista muutostarpeista. Vaiheittainen asemakaavaprosessi.

3. Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö

TAVOITETILA 2035 +

Seudun asuntotuotanto on monipuolista (talotyyppi, hallintasuhde, sijoittuminen) ja seudulla on riittävä ja kasvua tukeva kaava- ja tonttivaranto. Sosiaalisesti ja ekologisesti kestävät asumisratkaisut ovat lisääntyneet ja asumisen hiilijalanjälki on pienentynyt. Asumisen hintataso tukee hyvän elämän edellytyksiä ja asuntomarkkinoilta on saatavissa kohtuuhintaisia ja monipuolisia asumisen ratkaisuja.

- Asunottomuus on vähentynyt. Ikäihmisille on toteutettu erilaisia asumisen ratkaisuja, jotka mahdollistavat asumisen kotona mahdollisimman pitkään. Vanhaa rakennuskantaa on peruskorjattu nykyasumista vastaaviin tarpeisiin.
- Yhdyskuntarakenne, asuminen ja palvelut tukevat toisiaan ja liikkuminen on turvallista ja kestävä. Tiivistyneen kaupunkirakenteen rinnalla asuminen sijoittuu maaseutukeskuksiin ja kyliin. Rantojen, vesistöjen sekä luonnonympäristön monet mahdollisuudet on hyödynnetty asumisen kehittämisessä. Tarkoituksena on mahdollistaa asuminen monipuolisessa ja viihtyisässä elinympäristössä ranta- ja vesistöalueilla silloin kuin se tapahtuu kestävästi kriteerien, kaavamääräysten, sääntöjen ja lainsäädännön puitteissa.
- Työn teon monipaikkaisuus ja etätöiden lisääntyminen ovat lisänneet maaseutualueen vetovoimaa.
- Alueiden käytössä ja elinympäristössä säilytetään riittävät laajat viheralueet, arvokkaat luontokohteet sekä turvataan luonto- ja virkistysalueiden väliset viher yhteydet.
- Luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän säilyttäminen edesauttavat ilmastonmuutokseen ja sen ääri-ilmiöihin sopeutumisessa.
- Elinympäristön monimuotoinen luonto tukee ja edistää asukkaiden hyvinvointia. Paikallista kulttuuriympäristöä ja sen arvoja vaalitaan. Uusi rakentaminen toteutetaan kunkin alueen identiteettiä tukevalla tavalla.

Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö

Toimenpide

22. Seudun kuntien tavoitteena on 4 800 asunnon tuotanto vuosina 2024-2027, eli 1 200 asuntoa vuodessa, suhdannetilanne huomioiden. Tavoitteesta 4 000 asuntoa sijoittuu Kuopioon, 700 asuntoa Siilinjärvelle ja loput 100 asuntoa pienempiin seudun kuntiin.

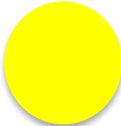
23. Seudun kunnat turvaavat asuntotuotantotavoitetta vastaavan kaavavarannon riittävyden. Seudulla tavoitellaan asemakaavavarannon vastaavan viiden vuoden asuntotuotannon tavoitetta.

24. Kaupunkiseudun kunnat huolehtivat maapolitiikassa ja asemakaavoituksessa siitä, että asuntotuotannon käynnistämisen edellytykset turvataan. Kunnat raportoivat asuntotuotannon käynnistymistä vauhdittavat toimet osana vuosittaista MAL-sopimusten toteutumisen seurantaa.

Edistyminen

Kuopion seudulla asuntorakentaminen on ollut vähäistä viime vuosina ja vuosina 2024-2025 jäätiin seudun tavoitteista selkeästi. Vuonna 2024 Kuopion seudulle valmistui yhteensä n. 670 asuntoa (Kuopioon 538 asuntoa, Siilinjärvelle 109 asuntoa). Vuonna 2025 Kuopioon uusien valmistuvien asuntojen määrä väheni edelleen ollen Kuopiossa 310 asuntoa ja Siilinjärvellä 144 asuntoa. Kuluvana vuonna 2026 uusia asuntoja valmistuu hieman edellisvuotta enemmän, kun Kuopioon valmistuu useita kaupungin omien vuokrataloyhtiöiden vuokra- ja opiskelija-asuntotaloja.

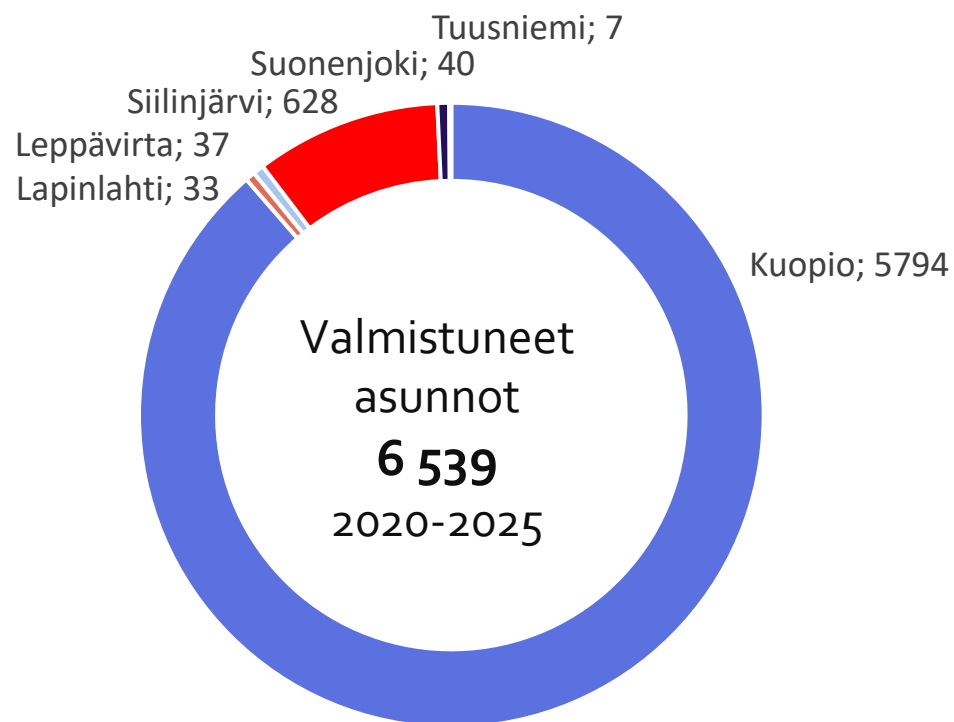
Kerros- ja pientaloille kaavavarantoa löytyy riittävästi seudulla, mutta aina tarjolla oleva tonttivaranto ei vastaa täysin kysyntään. Mm. Kuopiossa pientalotuotannon kaavavarantoa on runsaasti maaseututaajamissa ja -kylissä, mutta niihin ei kohdistu juuri kysyntää. Sen sijaan Siilinjärven rakennuspaikoille on ollut jatkuvasti hyvä kysyntä myös maaseudulla. Kuopion maaseudun rakentaminen on toteutunut pääosin yksityisille tiloille ja valtaosin rannoille tai niiden läheisyyteen viime vuosina. Kuopio panostaa tulevana vuosina pientalojen kaavavarannon lisäämiseen kaupunkialueella (täydennyskaavoitus vanhoille alueille).

Kuopion kaupunkiseudulla on runsaasti kerrostalotontteja. Tonttivarantoa kasvatetaan parhaillaan, ja erityisesti pientalorakentamista edistetään Kuopiossa täydentämällä olemassa olevia alueita täydennysrakentamiskaavoilla.

Valmistuneet asunnot 2020 – 2025

(päivitetty 5/2026)

Valmistuneet asunnot vuosina 2020-2025

	Yhteensä	Omakoti- ja paritalot	Rivitalot	Kerrostalot	Muut rakennukset
Kuopio	5794	699	673	4372	50
Lapinlahti	33	33	0	0	0
Leppävirta	37	37	0	0	0
Siilinjärvi	628	263	84	281	0
Suonenjoki	40	11	0	29	0
Tuusniemi	7	7	0	0	0
Yhteensä	6539	1050	757	4682	50

Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö

Toimenpide

25. Kunnat pyrkivät kaupunki- ja seuturakenteen kehittämisessä ja asuntotuotannossa yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen sekä viihtyisään ja asukkaita aktivoivaan elinympäristöön. Kunnat kiinnittävät huomiota asuinalueiden tasapainoiseen kehittämiseen segregaaation ehkäisemiseksi. Kunnat kehittävät vanhoja lähiöitä ja vanhaa asuntokantaa sekä osallistavat asukkaita suunnitteluun.

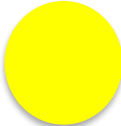
26. Kunnat kehittävät kysynnältään houkuttelevien maaseutukeskusten ja kylien asumismahdollisuuksia.

27. Kunnat pyrkivät lisäämään puurakentamista ja edistävät resurssiviisaita ja vähähiilisiä ratkaisuja asumisessa ja rakentamisessa (mm. energia, rakennusmateriaalien kierrätys, yhteiskäyttöratkaisut).

Edistyminen

Täydennysrakentaminen ja etenkin pientalotonttien täydennyskaavoitus ovat vahvana painopisteenä Kuopion kaupunkialueen kaavoituksessa. Kuopion täydennysrakentamisselvitys on parhaillaan työn alla ja ensimmäinen osa työstä (joukkoliikenteen runkolinjan 4 varsi) on valmistunut. Tämä työ edistää vanhojen asuntoalueiden kokonaisvaltaista kehittämistä.

Kuopion kaavoituksessa on käyty vuoropuhelua maaseutualueiden ja kylien kanssa niiden kehittämiseksi asumisen osalta. Uusia kyläkaavoja on valmisteilla ja tulossa valmisteluun Kuopiossa. Siilinjärvellä valmistuu ranta- ja kyläyleiskaavoitus Pöljän ympäristössä, jossa on 79 uutta rakennuspaikkaa pysyvään asumiseen. Suonenjoen osayleiskaavoissa on vakituiseen asumiseen tarkoitettuja uusia rakennuspaikkoja n. 146, joista 54 kyläalueella muut rannoilla.

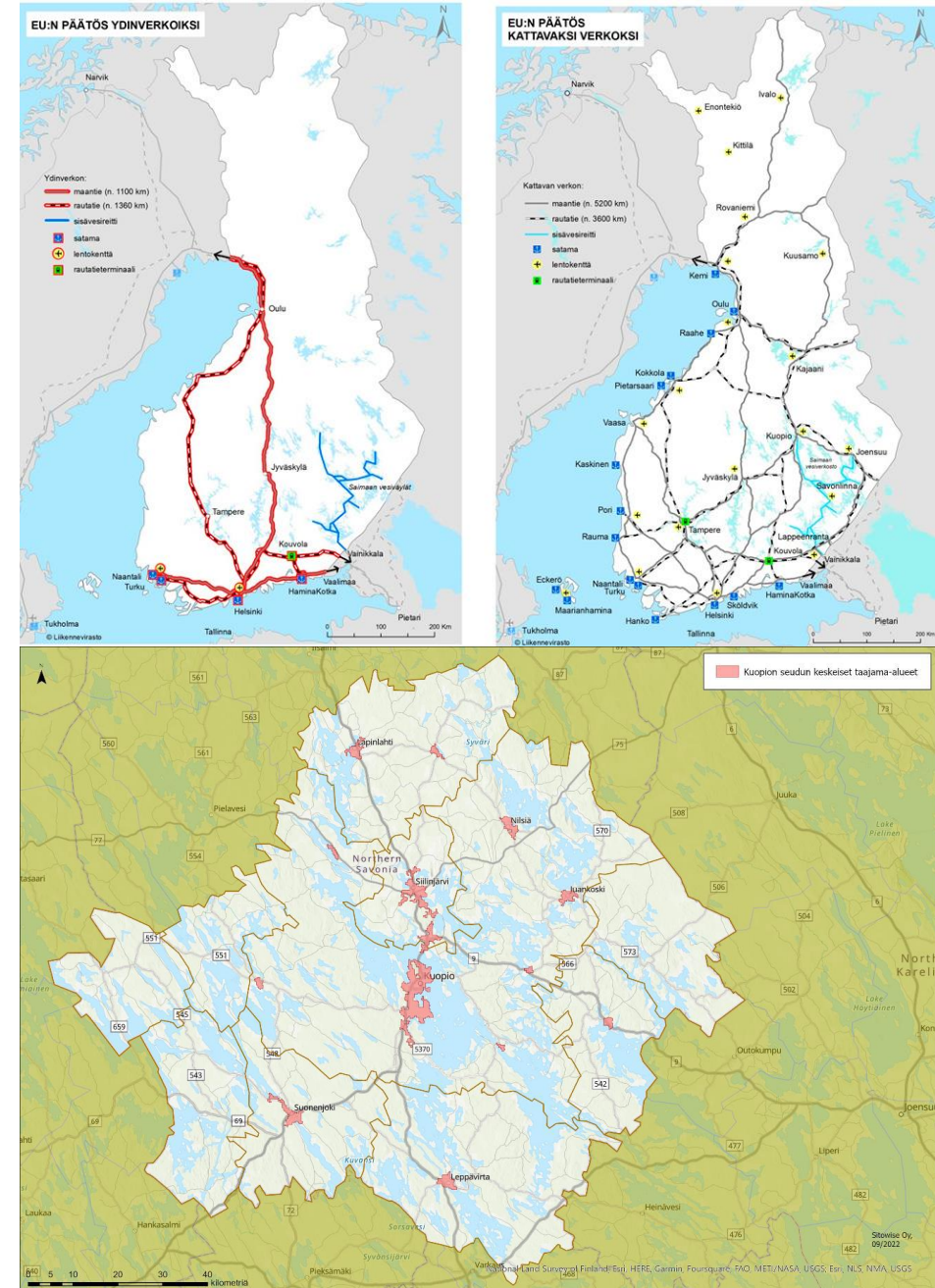
Sinikellon hirsinen päiväkotitoiminta valmistui Kuopioon vuonna 2024 ja Jynkän hirsinen päiväkotitoiminta vuonna 2025. Niiralan Kulma Oy on myös huomionut vähähiilisyiden omista uudiskohteissaan (mm. Neulamäen rivitalo: maa-ainesten kierrätys ja hyödyntäminen tontilla). Lisäksi Niiralan Kulma on peruskorjannut vanhoja suojeltuja vuokratuokkohteita Kuopiossa. Muutamia asumispalveluhankkeita on toteutettu puusta Kuopiossa.

4. Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

TAVOITETILA 2035 +

- *Kuopion seutu on valtakunnan kasvukeskus, josta on toimivat yhteydet muihin keskuksiin, pääkaupunkiseutuun sekä kansainväliset yhteydet. Valtakunnallista liikennejärjestelmää on kehitetty Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti. Seudun maankäyttö on resurssiviisasta ja pitkäjänteistä ja se edistää talousalueen yhteis-työtä ja kasvua. Iisalmi-Kuopio-Varkaus-Suonenjoki kehityskäytävä toimii yhtenäisenä työssäkäyntialueena.*
- Kuopio ja Siilinjärvi muodostavat tiiviin työpaikka- ja palvelukeskittymän, jonka sisäinen toimivuus on entisestään kehittynyt. Suonenjoki, Tuusniemi, Leppävirta ja Lapinlahti ovat kiinteämmin kytkeytyneet ydinalueeseen elinkeinoalueineen ja vaihtoehtoisine asumismahdollisuuksineen.
- Monipuoliset elinkeinoalueet, logistiikka ja liikennejärjestelmä tukevat yritystoiminnan kasvua ja kehittymistä sekä houkuttelevat uusia investointeja alueelle. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään monipuolisesti. Digitalisaatio mahdollistaa paikasta riippumattoman työn tekemisen sekä palvelujen saavutettavuuden tasavertaisesti koko talousalueella.
- Elinkeinoelämän kuljetuksista yhä suurempi osa tapahtuu vähähiilisesti rautateitse ja vesiteitse sekä tieliikenteessä (vaihtoehtoiset käyttövoimat).

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

28. Kuopion kaupunki selvittää yhdessä valtion liikennehallinnon kanssa Itä-Suomen logistiikkakeskuksen (juna-autokuljetusten terminaalialueiden) toteuttamista Kuopion eteläpuoliselle alueelle. Valittavalle alueelle laaditaan tarvittavat esiselvitykset ja toteutuksen edellyttämät maankäytön ja liikenteen suunnitelmat. Suunnittelussa huomioidaan vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelu ja yhdistetyt kuljetukset.

29. Valtio kehittää valtakunnallista liikennejärjestelmää Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti. Valtion väyläverkon kehittämisessä huomioidaan mm. eurooppalaisten liikennekäytävien vaatimukset TEN-T-asetuksen mukaisesti.

30. Sopimusosapuolet edistävät sisävesikuljetuksia vesikuljetusten potentiaalini hyödyntämiseksi. Käynnissä olevan Logistiikan Vuoksi –hankkeen päätavoitteena on Saimaan sisäisen liikenteen elinvoimaisuuden varmistaminen sekä tulevaisuudessa vaadittavan satamainfrastruktuurin ja palveluiden kehittäminen palvelemaan teollisuuden ja kuljetusyrittäjien tarpeita.

Päivitetty 19.5 Marja Eskman (LV projektipäällikkö)

Edistyminen

Yhdistettyjen juna-autokuljetusten terminaalialueen osalta tarveselvityksen osalta kysely toteutettu vuoden 2025 aikana. Alustavia sijainteja kartoitettu vuosien 2024-2025 aikana. Vuoden 2026 loppupuolella käynnistetään selvitys juna-autokuljetusten terminaalialueen sijoittumisvaihtoehdoista. Kumipyörälogistiikan osalta logistiikka-alueita mahdollistetaan käynnissä olevassa Hiltulanlahden ETL asemakaavatyössä, mikä on etenemässä ehdotusvaiheeseen kesällä 2026.

Etenee vähitellen.

Logistiikan Vuoksi -hanke on edistynyt hankesuunnitelman mukaisesti. Varsinainen hankeaika oli 1.5.2023 - 28.2.2025, minkä jälkeen työtä on jatkettu Logistiikan Vuoksi -verkoston ja neljän työryhmän toiminnalla. Hanke on edistänyt Vuoksen vesistöalueen kaupunkien, satamien, metsäteollisuuden, viranomaisten ja muiden sidosryhmien yhteistyötä. Kotimaanliikenteen laivuri -koulutus Savonlinnassa toteutettiin toista kertaa 2025-2026. Digitaalisen tilannekuvajärjestelmän, Polo/Port Activity, käyttöönotto Saimaan syväväylän julkisissa satamissa on aloitettu. Työryhmätyö keskittyy satamien ja väylien, laivakaluston uudistamisen, huoltovarmuuden ja turvallisuuden sekä edunvalvonnan ja vaikuttamisen edistämiseen vesistöalueella. Vuoksen vesistöalueen tilannetta esitellään päättäjille niin kansallisella kuin EU -tasolla. Saimaan keskustaupunkien yhteinen IP AKKE –logistiikka ja huoltovarmuus hankehakemus (Borderland osahanke) jätetty rahoittajalle.

Hankkeen myötä Kuopiossa on tunnistettu tarpeita ja

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

31. Kuopion kaupunkiseudun prioriteetit valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisessä ovat:

Rataverkon kehittäminen:

Savonradan korjausten toteuttaminen (välityskyvyn parantaminen).

Raakapuuterminaalien siirtäminen Lapinlahdelta ja Sänkimäen raakapuuterminaalinen kehittäminen ja ratayhteyden sähköistäminen.

Edistyminen

Toistaiseksi Savon radan parantamiseen on osoitettu rahaa vain muutamien pienten yksittäiskohteiden suunnitteluun (liikennepaikkojen parantaminen, yksittäinen pieni rataoikaisu; Suonenjoen kohteita lukuunottamatta kohteet ovat MAL-alueen ja Pohjois-Savon ulkopuolella). Merkittävämpään parantamisen suunnitteluun eikä varsinkaan kehittämissuunnitteluun ei ole osoitettu edes määrärahoja. Savon radan tilanne muihin etelä-pohjoissuuntaisiin pääratoihin verrattuna heikkenee suhteellisesti eniten. Fokus tulisi olla elinkeinoelämän kuljetusten varmistamiseen ja välityskyvyn parantamiseen; siinä rinnalla myös henkilöliikenteen sujuvuus paranee ja matka-ajatkin lyhenevät – pikkuhiljaa pitkällä aikavälillä.

Lapinlahden Raakapuuterminaalien siirrosta ei ole keskusteltu.

Sänkimäen raakapuuterminaalien ratasuunnitelma ollut nähtävillä keväällä 2025 ja uudelleen päivitysten osalta keväällä 2026. Kuopion kaupungin lausunto ratasuunnitelmasta vastineineen käsitelty lautakunnassa 28.5.2025. Tavoite: ratasuunnitelman toimittaminen Traficomille kesäkuun loppuun mennessä. Vaiheistus tarvitaan.

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

31. Kuopion kaupunkiseudun prioriteetit valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisessä ovat:

Tieverkon kehittäminen:

Vt 5 Siilinjärvi-lisäalumi –yhteysvälin suunnittelun edistäminen ja toteutus vaiheittain:

- Vt 5 Valkeinen–Taipale (ns. Nerkoon kohta)
- Vt 5 Siilinjärvi–Pöytä–Alapitkä

Edistyminen

Vt 5 Valkeinen – Taipale Traficomien hyväksymä (10/2025) tiesuunnitelma ei ole lainvoimainen, koska siitä on valitettu.

Vt 5 Siilinjärvi-Pöytä-Alapitkä yleissuunnitelma on käytännössä valmis, hyväksymiskäsittelyyn kaupungin kaavamuutosten vahvistumisen jälkeen.

Tiesuunnitelman laatimisen käynnistämistä ei ole ohjelmoitu; suunnittelu vaatii keskitetyn rahoituksen Väyläviraston suunnitteluohjelmasta. Suunnitteluohjelmaan on vaikea päästä, mikäli hanke ei ole investointiohjelmassa.

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

31 . Valtatie 9 Jyväskylä–Kuopio–Joensuu yhteysväliselvityksessä tunnistettujen hankkeiden suunnittelun edistäminen ja toteutus vaiheittain:

- Vt 9 Vartiala–Riistavesi
- Vt 9 liittymäjärjestelyt Suonenjoen kohdalla
- Vt 9 Toivalan eritasoliittymä (= vt9 Vuorela-Rissala)
- Vt 9 Teerikankaanmäki – mt 531 ohituskaistapari ja yksityistiejärjestelyt
- Vt 9 Tuusjärvi–Tuusniemen kirkonkylä väli
- Vt 9 Tulisalmen kohta

Edistyminen

Vt 9 Vartiala - Riistavesi –tiedustelu nähtävillä.Hyväksymiskäsittelyyn loppuvuodesta 2026 . Riippuu Kuopion kaupungin asemakaavamuutoksen lainvoimaisuudesta (kaavaehdotus ollut nähtävillä 5/2026) Kehysriihessä 04/2026 linjaus. Ei rahoitusta.

Vt 9 Suonenjoen kohdan parantamisen tiedustelu valmistuu loppuvuodesta 2026, rakentamissuunnitelma 2027 ja rakentamaan mahdollisesti 2028. Hallituksen kehysriihessä 04/25 päätettiin osoittaa rahoitus hankkeen toteutukseen, toistaiseksi ei ole talousarviopäätöstä.

Vt 9 Itä-Suomen elinvoimakeskus on esittänyt "Vt 9 parantaminen Toivalan kohdalla" -tiedustelua Väylän suunnitteluohjelmaan 2028–2029. Suunnittelu edellyttää keskitetyn rahoituksen saamista.

Vt 9 Teerikankaan ohituskaistaparin ja Vt 9 Tuusjärven ja Tuusniemen kirkonkylän välin suunnittelun käynnistämistä ei ole ohjelmoitu.

Eduskunta osoitti Vt 9 Tulisalmen kohdan ja Kuusjärven ohituksen suunnitteluun 0,8 M€ rahoituksen; rahoitus käytetään Tulisalmen kohdan suunnitteluun. Toimenpideselvityksen laatiminen käynnistyy tänä vuonna, tiedustelu alustavasti 2027 ->

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

32. Valtio sitoutuu toteuttamaan Vt5 Leppävirta–Kuopio -hankkeen. Hankkeelle on myönnetty 180 milj. euron valtuus keväällä 2024. Hanke käynnistetty vuonna 2025.

Edistyminen

Valtuuspäätös koko hankkeelle. 1. Vaiheen valmistelevat työt ja kilpailutus tehty. Vuodelle 2025 osoitettiin käynnistysrahoitusta 11 milj. €. Leppävirta -Palokangas käynnistynyt 2026 (68 milj.€, urakoitsija valittu). Palokangas – Humalajoki kilpailutus loppuvuodesta 2026, käynnistyy alkuvuodesta 2027.

Varalaskupaikasta kehysriihilinjaus, ei rahoitusta.

KUOPIO

Kuopion kaupunkiseutu tilastojen valossa

Toukokuu 2026

Kuopion kaupunkiseudun väkiluku ja työpaikat

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

174 500

asukasta 31.12.2025

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

70 800

työpaikkaa 2023

Kuopio 126 572

Lapinlahti 8 803

Leppävirta 8 924

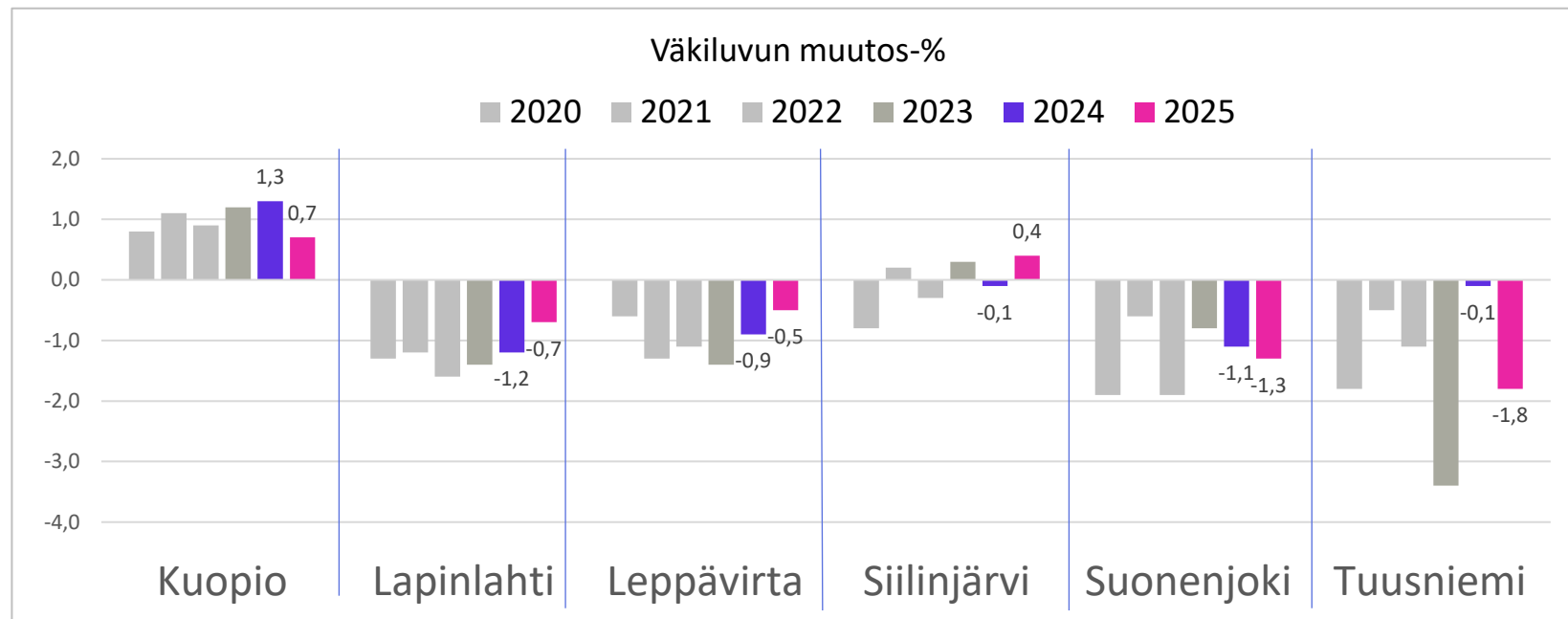
Siilinjärvi 21 348

Suonenjoki 6 549

Tuusniemi 2 270

Väkiluku ja väestönmuutos

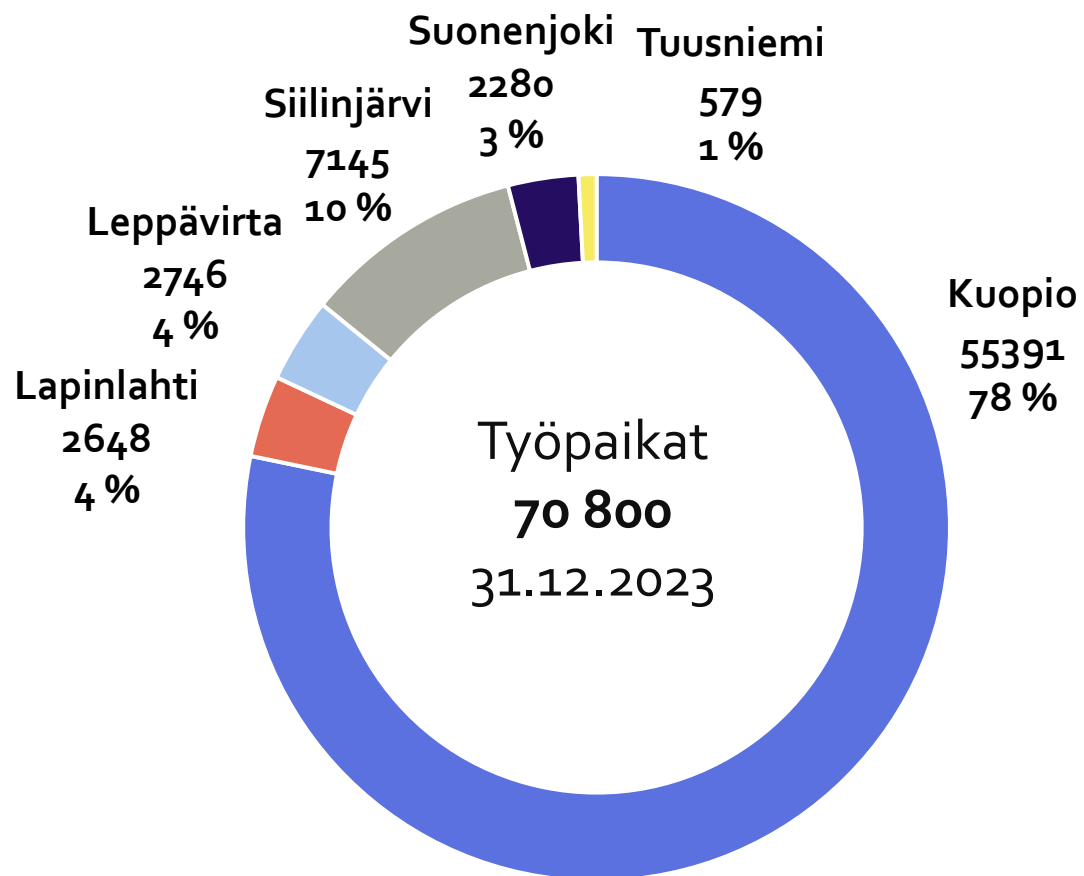
Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

174 500

asukasta 31.12.2025

Tieto vuodelta 2025	Kuopio	Lapinlahti	Leppävirta	Siilinjärvi	Suonenjoki	Tuusniemi
Väestö 31.12.	126572	8803	8924	21348	6549	2270
Väkiluvun muutos	906	-62	-47	79	-83	-41
Väkiluvun muutos, %	0,7	-0,7	-0,5	0,4	-1,3	-1,8
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	13,8	12,8	12,3	17,6	11,9	8,5
15-64-vuotiaiden osuus, %	63,4	55,8	53,2	58,6	53,1	48,8
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	22,8	31,5	34,5	23,8	35,0	42,7
Keski-ikä, molemmat sukupuolet	43,1	48,7	50,8	43,8	50,6	55,1
Ulkomaan kansalaisia	6666	210	180	365	240	54
Ulkomaan kansalaisten osuus, %	5,3	2,4	2,0	1,7	3,7	2,4

Työpaikat 31.12.2023

Kuopion kaupunkiseudun kunnissa
70 800
 työpaikkaa 2023

Työpaikat	2000	2022	2023	Muutos 2000 -luvulla
Kuopio	45302	55401	55391	10089
Lapinlahti	3449	2763	2648	-801
Leppävirta	3294	2863	2746	-548
Siilinjärvi	5997	7227	7145	1148
Suonenjoki	2596	2360	2280	-316
Tuusniemi	859	621	579	-280
Työpaikat yhteensä	61497	71235	70789	9292

Kasvihuoneekaasupäästöt asukasta kohden

